

Asonkyrön Joulukalenteri
1988

**Isonkyrön kunta
ja
Isonkyrön seurakunta**

toivottavat Pohjankyrön kansalle
joulurauhaa ja onnea vuodelle 1989

"Menkäämme nyt Beetlehemiin
katsomaan sitä, mikä on tapahtunut
ja minkä Herra meille ilmoitti."

Lk 2:15

*Hyvää Joulua
ja
onnellista uutta vuotta*

Siunattua joulua

"Kun aika oli täyttynyt, lähetti Jumala Poikansa..."
Gal. 4:4.

Syksyn hämärän laskeuduttua syvimmilleen olemme jälleen kulkeneet odotettua täyttymystä kohti. Joulupalot ovat jo viikkoja vilkkuneet ja harras joulumusiikki on soinnut ennakoiden lähestyvää juhlaa. Ulkonainen joulunvalmistelu on monella ollut päällimmäisenä. Se on näkyvää ja aikaa vievää. Toivomme, että kodeissamme olisi todella juhlan tuntua. Hyvän tahdon ilmauksena myös lahjavalmistelut ovat vaatineet oman huomionsa. Uskon että moni on ajatellut enemmän antamista kuin saamista. Onnellisempaa on antaa kuin ottaa.

Mutta kaiken ulkonaisen joulunvalmistelun keskelläkin ihmissielussa asuu hiljainen odotus joulun kokemisesta syvimmässä mielessä. Joulun tullessa maailmaan ensimmäisen kerran eli ihmiskunta suuren toivottomuuden ja pimeyden keskellä. Sekavan maailmantilanteen lisäksi elettiin henkisesti ahdistavassa tyhjiössä. Tunnetut uskonnot eivät antaneet vastausta ihmissielun syvimpään kaipuuseen, anteeksiantamuksen janoon. Silloin sanoma vapahtajasta oli todellinen uutinen, auringonnousu pimeään maailman yli.

Maailmantilanteet voivat vaihdella samoin kuin ihmisen henkilökohtaiset elämäntilanteetkin, mutta ihmisen syvin kaipaaminen on pysynyt samana vuosituhansien ajan eikä se ole kadonnut tänäkään ajan ihmisen sielusta. Syyllisinä, Jumalaa ja toisiamme vastaan rikkoneina, me kaikki tarvitsemme anteeksiantamista. Jumalan sydämellinen vastaus ihmisen hätään on joulun sanoma: "Teille on —syntynyt Vapahtaja!" Kenenkään, joka tahtoo sydämessään ottaa vastaan tämän sanoman, ei tarvitse jäädä ulkopuoliseksi joulun viettäjäksi. Hyvä uutinen koskee meitä kaikkia.

Seurakunnan puolesta isokyröläisille hyvää joulua toivottaen.

Mauno Salomäki

Sisällysluettelo

Kaupallista joulua.....	Sakari Rintamäki	3
Elinkeinotoiminta uuden kunnanjohtajan lempilapsi.....	Lasse Herrala	4
Kuntamme kuntien joukossa.....	Risto Knaapi	5
Eteläpohjalaista puhetta.....	Kalevi Vuorinen	7
Muisteloita vuosien takaa ja vähän visioitakin.....	Veikko Ulvinen	9
Lapsuuden joulu.....	Aune Kaksonen	10
Joulu rauhan sanoman.....	Raija Konttas	11
Kunnia Jumalalle korkeudessa.....	Raija Konttas	11
40 vuotta vanhainkodin keittäjänä.....	Aino Korpela	12
Ruotujakolaitos ja Suomen sota 180 vuotta sitten Isokyröläisittäin.....	Matti Loukola	13
Kyrön komppanian I joukkueen laulu.....		17
Satelee lunta.....	Sirpa Rautama	18
Oi oi miten linnunlaulu repii korvia!.....	Marnen	19
Koskelan traktori.....	Leo Kyntäjä	23
Laulu lakeudelle.....	Terttu Marjamäki	24
Mutkaisilta poluilta.....	P. R-T	24
Joulukalat.....	Leo Kyntäjä	25
Joulukiireet.....	Rauha Peltoniemi	25
Sotaveteraanin itsenäisyyspäivä.....	Beata Taijala	26
Pohojalaasuuresta.....	Raija Konttas	27
Ruusuja Lehmäjoen rannalla.....	Tapani Kontsas	27
Uni.....	Saara	28
Vuosikymmenten taa.....	Tapani Kontsas	29

Kustantaja	Isonkyrön Yrittäjät ry
Toimitus	Ari Suomalainen Jaakko Ujainen (vastaava)
Painopaikka	Kurikka-Paino Ky

Kaupallista joulua

Joulun aikana rentoudumme ja keräämme uusia voimia tulevalle vuodelle. Joulun aika on perheiden, sukulaisten ja tuttavien yhdessäoloaikaa. Yhdessä nautimme perinteiset jouluherkut. Joulussa on jotain tuttua ja turvallista.

Joulu on erityisesti lapsille voimakas kokonaisvaltainen kokemus: tuoksu, maku ja tunne. Toimiamme ohjailevat vuosisataiset perinteet, jotka ovat muuttuneet yllättävän vähän.

Joulun sanotaan olevan kauppiaiden juhla, johon liitetään yleensä turhanpäiväinen "ostohuuma" puhutaan kaupallisesta joulusta kielteiseen sävyyn.

Onkin totta, että nykyajan joulua edeltävään aikaan liittyy turhaa kiirettä. Tarkemmin ajatellen, kaupallisuus on yhteydessä usein perinteiden vaalimiseen ja jopa terveellä tavalla. Kaupallisuus on myös kehittänyt tuotteita paremmiksi ja turvallisimmiksi esim. sähkökynttilät ja lipeäkalat.

Kaupallisuus on säilyttänyt ja herättänyt uudelleen perinteitä jotka ovat jo unohtuneet monen sukupolven ajaksi.

Kaupallinen joulu on kauppiaiden kovan työn tulos. Jouluvalmistelut aloitetaan jo varhain keväällä. Harvoin tulemme ajatelleeksi kuinka ison työn kauppias on tehnyt jouluvalmisteluun. Joulu ei tunnu joululta kauppiallekaan ellei sitä ole hyvin valmisteltu.

Voimme vaikuttaa omalta osaltamme kotiseutumme hyvinvointiin ja joulun odotuksiin, olemalla ostouskollisia asiakkaita myös jouluna. Samalla varmistamme myös seuraavan vuoden hyvät ja läheiset palvelut.

Saattaa olla että, lapsemme muistelevat tämän ajan jouluja vanhanajan hyvinä jouluina.

HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA.

Sakari Rintamäki
Isonkyrön Yrittäjät ry
puh. johtaja

Elinkeinotoiminta uuden kunnan- johtajan lempilapsi

Isossakyrössä on edetty 32 vuotta "Ulvisen aikaa". Kunnan korkein virkamies, Veikko Ulvinen on virkaiältään maamme vanhin kunnanjohtaja. Hän on myös ensimmäinen Isonkyrön ykkösmies; kunnanjohtajan virka perustettiin vuonna 1956. Kunnallisneuvos Ulvinen tulee työpaikalleen viimeisen kerran huhtikuun viimeisenä päivänä vuonna 1989.

Vappuna remmiin astuu uusi mies, Pihtiputaan v.a. kunnanjohtaja Eino Toivola. Isonkyrön valtuusto katsasti miehen sopivaksi tärkeään virkaan. Jokainen valtuutettu kirjoitti äänestyslippunsa Toivolan nimen.

Isoakyröä ravistelee kolme muutosta kunnallisessa elämässä. Valtuustoa pitkään johtanut maanviljelysneuvos Risto Knappi ei enää asettunut ehdokkaaksi vaaleissa. Kunnanhallituksen puheenjohtaja kotiseutuneuvos K.J. Mielty jättää paikkansa ja Ulvinen antaa tilaa nuoremmille.

Isokyröläisten odotukset uudessa tilanteessa ovat ilmeiset. Kun kunnanjohtajan virkaan oli hakijoita 13, oli valinnan varaa.

Uusi päällikkömme Eino Toivola on 34-vuotias sosionomi. Isonkyrön ensimmäiseksi naiseksi valittiin samalla vaimo, Tarja, joka toimii työvoimaneuvojana. Lapsikatraaseen kuuluu 7-vuotias poika ja nelivuotiaat kaksostytöt.

-Yhteiskunnallinen toiminta on kiinnostanut aina. Sen vuoksi oli itsestään selvää, että pyrin opiskelemaan alalle. Tampereen yliopistossa suoritettu kunnallistutkinto antaa pohjaa, tarpeelliset tiedot kunnanjohtajan työhön, sanoo Eino Toivola. Taustaa työlleen ja ajatuksilleen Toivola on hankkinut mm. toimimalla erilaisissa tehtävissä kotikunnassaan Sievissä. Vaki-paikka hänellä on tällä haavaa Pihtiputaan kunnansihteerin virka, josta hän virkavapaana hoitaa kunnanjohtajan tehtävää.

-Kunnanjohtajan tehtäväkenttä on varsin laaja. Hänen täytyy olla mukana aina siellä, missä kuntaa

halutaan kehittää. Itse asiassa kunnanjohtajan työ on kehittäjän työä.

-Kunnassa hallinnon tulee toimia niin, että kasvun edellytykset turvataan. Kunnan on viime kädessä vastuu koko alueen kehittämisestä, myös yksityisellä sektorilla. Edellytyksiä voidaan luoda peruspalveluilla, tonttipolitiikalla, yhteistoiminnalla.

Toivolon toi Pohjanmaalle vahvat juuret. Tiedä, vaikkapa esi-isien historia juontuu Isonkyrön Vanhan kirkon liepeille. Einon isä lähti viljelijäksi Sieviin Petterinmäeltä, äiti on syntynyt Ylihärmässä.

-Olen tottunut sanomaan asiat suoraan, sellaisina kuin ne ovat. Se sopii ilmeisesti juuri Pohjanmaalle.

Isoakyröä Toivola pitää mielenkiintoisena kuntana. Perusasiat ovat kunnossa: kunnan talous on vakaa, velkaantumisen ei ole kohtuuton ja palveluita on maalaiskuntaan tyydyttävästi. Sijaintikin on hyvä kahden kasvukeskuksen välillä liikenneyhteyksineen.

-Isossakyrössä näyttää olevan potentiaalista yrittäjävoimaa. Ensisijaisena näen kannustaa jo kunnassa toimivia yrittäjiä sekä oman kunnan asukkaita. Muualta haalitaan yrittäjiä vasta sen jälkeen.

-Yrittäjä sitoutuu paljon vaikeammin omaan kuntaansa kuin vieras. Kunnan organisaation tulisikin olla riittävän joustava toteuttaa aktiivista yrittäjäpolitiikkaa. Kuitenkin kunta luo vain edellytyksiä. Yrittäjän tehtävänä on yrittää. Yritystoiminta tuntuu olevan uuden kunnanjohtajan erityinen lempilapsi. Hän lupaa tutustua tarkasti kunnan yrityksiin. Myös vahva maatalous on kunnalle elintärkeä.

-Tärkeäksi näen myös, millaisen elinkeinoasiamiehen Isokyrö valitsee. Kunnanjohtaja, elinkeinoasiamies ja toimiva luottamusjärjestelmä ovat hyvä työrukkanen kuntalaisille.

-Kunta on palvelulaitos, mutta samalla tulee muistaa, että se on myös suurin yritys paikkakunnalla. Kuntaa tulee johtaa tavoitteisesti.

-L.H.

Kuntamme kuntien joukossa

Kunnallisissa luottamustehtävissä toimivat joutuvat monta kertaa miettimään sitä, mikä kunta oikeastaan on. Onko kunta rajoiltaan määrätty maa-alue, kunnan asukkaat vaiko kuntaa johtava henkilöryhmä? Tämänkaltaisiin mietteisiin johtaa kaksi tavan-

omaista sanontaa: ”Miksi ei kunta tee mitään?” ja ”Naapurikunnassa kaikki on toisin - siis paremmin”.

Siitäpä onkin hyvä aloittaa sen pohdittaminen, millainen kunta on Isokyrön kuntain joukossa.

Maaseutu taistelee olemassaolostaan

Varsinainen taitekohta maaseutumaisen elämäntyylin kannalta alkoi rauhanvuosien mukana vuonna 1945. Yleinen teollistuminen, maatalouden koneellistuminen ja poliittisen elämän levottomuus liittyivät rajojen avautumiseen kaikkiin suuntiin. 1950-luvulla kuitenkin oli vielä melko harvinaista, että esimerkiksi yksityiset ihmiset tekivät ulkomaanmatkoja - omassa maassa riitti ihmettelemistä elintason palauttamisen monissa vaiheissa.

Maaseutu oli luovuttavana puolena työvoimaan nähden läpi 1960-luvun, mutta rakentamisesta ei vielä ollut kysymys. Teollisuus ja palveluammattit olivat työllistävä elinkeinoala.

1980-luvun tunnuksena on sitten elinkeinoelämän suuri muutos, jota ei ole voitu hallita. Pyrkimyksenä pidetään edelleen, että koko Suomi pysyisi asuttuna, mutta silti maaseudun elävänä ja asuttuna pitämisen tuet ovat vähentyneet, niin aineelliset kuin henkisetkin.

Maaseudun ja maaseutumaisen kaupunkiemme tuki on yhä maataloudessa. Maatalouden tukijoista tärkeimpänä voi pitää tuottajajärjestöä. MTK on sitkeästi pitänyt maataloudenharjoittajan puolia valtiovaltaa vastaan ja käyttänyt poliittisia puolueita apunaan jäsenistönsä antaman tuen suhteessa ja enemmänkin.

Maaseudun olemassaolon tukena ovat olleet osuustoiminnalliset yritykset. Paikalliset osuuskaupat, sekä SOK- että OTK-linjaiset, ovat menettäneet merkitystään ja arvostustaan - pienet myymälät katoavat kohti kuntien keskustoja ja määräysvalta sielläkin murenee suurosuuskuntiin. Meijeriosuuskaupat fuusioituvat ja samalla etäännyttävä mahdollisuus oman aktiivisuuden osoittamiseen. Osuusteurastamoiden yhtiöittäminen olisi vain muutama vuosi sitten ollut mahdotonta hyväksyä ja metsäpuolella tapahtuneita muutoksia moni karsastaa vieläkin. Jos kohta osuustoiminta on osoittautunut huonosti kilpailukykyiseksi osakeyhtiömuotoisiin yrityksiin nähden, niin huono asia on muutosten seurauksena tapahtuva palvelujen etäännyttäminen.

Tällä kertaa paikalliset pankkilaitokset ovat vielä sellaisia, joita voidaan pitää ”omina”. Ja vakuutus-toiminta voi myös kuulua samaan ryhmään.

Maaseutumaisen elämäntavan ja viihtyvyyden puolesta käydään toisaalta jatkuvaa taistelua. Uusia vaihtamistapoja etsitään: uudenlaista elinkeinotoimintaa, yhdistyksiä, palvelumuotoja ja virikkeitä. Monet vanhan seuratoiminnan ja yhdistyselämän muodot ovat säilyneet ja kehittyneet aikojen mukana. Esimerkkinä on maataloudellinen neuvontajärjestö ja sen maa- ja kotitalousnaiset, joilla Etelä-Pohjanmaallakin on 44 000 jäsentä ja perusyksiköitä lähes jokaisessa kylässä.

Niin kauan kuin kunnallinen itsehallinto säilyy, on maaseudulla ja maaseutumaisella elämäntavalla puolustajansa. Se on juuri niin vahva kuin sen asukkaiden yhteinen tahto.

Politiikka on yhteisten asioiden hoitamista

Itse tulín verrattain myöhään mukaan kunnalliseen toimintaan. Nuorena aloitetun sotilaspalvelun kestoai-ka oli vähää vaille 5 vuotta. Monivaiheisen ja raskaan rintamapalvelun jälkeen oli saatava opinnot suoritettua ja sitten maatalouteen liittyvä järjestötoiminta vei suuren osan omalta työltä ylijäävästä ajasta.

Mukaan tulín vuonna 1969 oikeastaan siitä syystä, että valtakunnallisen Pienkuntakomitean kannanottojen mukaan pieniksi katsottuja kuntia piti hävittää. Isoakyröä oltiin suunnitelmia tehtäessä siirtämässä ja jakamassa milloin mihinkin suuntaan. Yhteisvoimin siitä uhasta on selvitty, mutta siinä tilanteessa aikaisemmat hyvät suhteet naapurikuntiin häiriintyivät todella pahoin. Kyrönmaan kunnat eivät ole entiselleen päässeet, mikä on yhteinen vahinko. Vasta näinä vuosina ”ylikunnalliset” toimet ovat alkaneet menestyä ja luottamus palautua yhteistoiminnan hyväksi.

Kunnallispolitiikan tekeminen on muuttunut melko perusteellisesti viime vuosikymmenen aikana. Karrikoidusti voidaan sanoa, että kunnanvaltuutettu hyväksyttiin ennen edesauttamaan yhden kylän asioita ja valtuustossa saatettiin pohtia polkupyöräsuojain kateainetta. Nykyisin valtuuston tehtävänä on yleisen linjanvedon kautta olla johtamassa koko kunnan kehitystä. Talousarvion määrärahat osoitetaan lautakunnille, joiden merkitys myös varainkäytössä on jatkuvasti lisääntynyt. Entiset talousarviokokousten ”nippelitason” äänestykset ovat mennyttä aikaa. Valittujen luottamushenkilöitten tulee koko kunnan asioiden lisäksi olla entistä enemmän kiinnostuneita ”ylikunnallisista” suhteista, asemasta maakunnallisissa yhteyksissä ja yleisessä kehityksessä.

Isonkyrön ja Kyrönmaan alueen etu ja haitta on sijainti kahden talousalueen keskuksen veto- ja työntövoimien välillä. Seinäjoki ja Vaasa ovat tärkeitä molemmat, mutta tarpeellisuuden laatu on erilaista.

Käytännön tasolla luottamushenkilöt ja kunnan viranhaltijat joutuvat useammin moitteen kuin kiitoksen kohteeksi. Melko usein aiheena on se, että naapurikunnan asiat ovat paremmin. Tilanne olisi todella huono ellei tietäisi, että naapurikunnissa väittämät ovat samanlaisia. ”Aidan takana ruoho on vihreämpää”.

Nykyisen maaseudun yleisen ja kunnallisen kehityksen ja palvelutason saavuttaminen ei ole tapahtunut ilman paikallisia ponnisteluja. Kuntien varainkäytön rajallisuus muodostaa varsinaisen esteen kehittämistoimille. Toisaalta hallinnonalojen keskeinen osuus hyväksytään vuosittain eikä enää voida verrata esimerkiksi yksityistä tienkorjauskustannusta ja kouluruokailun aterian hintaa. Jokainen sektori pyrkii hoitamaan oman toimialansa.

Politiikka on yhteisten asioiden hoitamista. Vaikut-

tamisen tapa on meillä demokraattisella pohjalla, päätöksen valmisteluun osallistuu aina suuri joukko ja monta käsittelyporrasta.

Yleispätevä ohje on, että valmisteluvaiheessa asioihin voi ja pitää vaikuttaa. Valmiiseen päätösehdotukseen on enää vaikea muutoksia aikaansaada. Tämän totuuden ymmärtäminen ei aina onnistu. Jos lopuksi on vielä suoritettava tasapäinen äänestys, niin valmistelu ei ole joko onnistunut tai aika ei ole ollut hyvä.

Isonkyrö kuntien joukossa

Vaikka muisti määrättyissä asioissa on sekä valikoi-va että lyhyt, niin kuntamme on pysynyt hyvin mukana kehityksen menossa. Vertailu ajassa 20 vuotta taakse päin on terveellistä.

Tarkastelun voisi aloittaa siitä, mitä ei ollut 20 vuotta sitten yleisessä maisemakuvassa, teissä, rakennuksissa ja liikkumistavoissa. Erikoisesti kunnalliset palvelut ovat muuttuneet yleisesti ja erikoisesti lasten, terveydenhoidon ja vanhustenhuollon aloilla.

Kunnassa on rakennettu paljon. Itse olen melko paatunut siihen, miten mielipiteen muutosprosessi tapahtuu. Kun suunnitellaan esimerkiksi vesijohtoa, tietä, ojitusta, siltoja, uimahallia, kunnantaloa alikulkutunneleita, jalkakäytäviä tai muuta vastaavaa, niin vastustusta ilmaantuu vaikka kuinka paljon. Toteuttamisvaiheessakin on arvostelu kovaa, mutta melko pian tilanne rauhoittuu hyväksymisen puolelle.

Isonkyrön kohdalla voi todeta, että kunta on melko tasaisesti asuttua. Jokivarren nauhamainen asutus, uudet asuntoalueet eri puolilla kuntaa ja omakotirakentamisen yleisyys niin sanotulla haja-asutusalueilla on toista kuin läänimme muissa osissa ja esimerkiksi Sisä-Suomen kuntien keskittyneissä kuntakeskuksissa.

Molempien lähikaupunkien naapurikunnat hyötyvät taajaman kehittymisestä ja samassa imussa saavat osansa kuin lahjana. Vaasan, Seinäjoen ja Lapuan välinen alue täyttyy omassa järjestyksessään ja mihinkään hätiköintiin ei ole syytä. Varman päälle valinta tosin vaatii hyviä hermoja kaikille kunnassamme. Kunta luo edellytyksiä ja yrittäjien asiana on yrittää. Yrittäjäystävällinen kunta tarvitsee myös kuntaystäväisiä yrittäjiä.

Omalta kannaltani lopetan valtuuston puheenjohtajuuskauden hyvällä mielellä. Olen halunnut edistää sitä, että ryhmätyön ja neuvonpidon hyvä ilmapiiri toteutuu. Konsensus ja teamityöskentely ovat nykyäikaisia nimityksiä sille, joka ennenvanhaan lähti sananparresta: ”Kaikki järki ei ole yhdessä päässä”.

Vaikka kunnassamme on hyvin toimiva, nykyaikainen virka- ja toimihenkilökunta ja uudistunut luottamushenkilöjohto, niin menestyminen riippuu yhteisestä suhtautumisesta yhteisiin asioihin. Että pysyttäisiin jalat maassa edelleenkin ja varsinkin seuraavan valtuustokauden tehtävissä, sopii taas viitata vanhaan sananparteen: ”Järkeä ei tarvitse paljoa, kunhan se vain on tervettä”.

Yhdessä yritämme rauhallisen Joulun jälkeen hyvää uutta vuotta.

Risto Knaapi

Eteläpohjalaista puhetta

Aloitan jutun kertomalla Isonkyrön Joulua vanhemmista joululehdistä 20-luvun loppupuolelta. Monia joululehtiä silloin ei putkahdellut postilaatikkoon. Lehden tulo oli merkkitapaus ja se sai arvoisensa huomion. Minussakin oli jo pikkupoikana "kylähullun" vikaa sen verran että lukeminen kiinnosti.

Meille tuli kaksi joululehteä, jotka olivat Vaasan Joulun ja Herättäjän Talvikynttilät. Viimeksimainittu edusti herännäisyyttä, joka kuului osana eteläpohjalaiseen maisemaan. Lehestä opin tietämään kuka oli "lakeuden palava kynttilä" Niilo Kustaa Malmberg.

Vaasan Joulusta on jotain jäänyt mieleen; muun muassa yksi kansikuva, jossa ihmiset menivät hevosilla ja käyden joulukirkkoon. Vanha kirkko odotti valoiheen. Vaasan Joulussa esiintyi - kuinkas muuten - Vaasan Jaakkoo. Hänen juttunsa luettiin ja niistä puhuttiin. Joululehdessä esiintyi myös isokyröläinen Mat-

ti Nummelin. (myöh. Nummensalo). Hän on silloin ollut alle 30-vuotias. Niin aika rientää.

Joululehdet olivat vahvasti eteläpohjalaishenkisiä ja minä sain niistä saman hengen, joka myöhemmin vahvistui.

Koulussa opettajan maakuntahenki ei oikein innostanut. Siinä oli liikaa korostusta, trossoohenkeä ja sotilaallisuutta. Kun piti sanoa, mistä maakunnasta on kotoisin, niin siinä ei saanut nupista eikä nynnyillä, vaan sen piti tulla reilusti niin että seinät kaikuivat.

30-luvun jälkipuoliskolla lakkini alla ollut E-P henki edelleen vahvistui. Nähtiin näytelmä Pohjalaisia ja sen päähenkilöihin katsoin todella ylöspäin. Jos oli jäänyt aukkoja, niin sitten musiikki täydensi. Tuntui juhlalliselta, kun jonkun kesäjuhlan alussa soittokunta esitti sikermän Toivo Kuulan sovittamia eteläpohjalai-

Pellavan klihtamista.

sia kansansävelmiä tai kun mieskuoro lauloi Nuijamiesten marssin.

Olin siis imenyt eteläpohjalaisuuteni lehdistä, kirjoista ja myös näytelmistä sekä musiikista. Se oli jotain ihannepohjalaisuutta, sellaista kuin sen olisi pitänyt olla. Se ei vastannut arkitodellisuutta. Siihenkin palautuminen tapahtui aikanaan. Tuli näkemään, etteivät kaikki miehet ole Harrin Jusseja vaan on monenlaisia tyyppejä, joissa on hyvää ja vähemmän hyvääkin. Linnan Tuntemattomassa henkilökuvaus osuu oikeaan. Vastaavanlaisia tyyppejä oli meidänkin joukkueessa.

Etelä-Pohjanmaata kirjassa edusti, kaikella kunnialla, talousalikk. Mäkilä. Hän ei ollut mikään näyttävä supermiestyyppi, mutta oli vastuuntuntoinen, realistinen, taloudellinen ja piti yllä järjestyksen eikä kalastellut suosiota.

Nykykirjallisuudessa eteläpohjalaisuutta ovat ansiokkaasti kuvanneet Antti Tuuri, Orvokki Autio ja useat muut.

Heikki Ylikangas on kirjoittanut monta teosta, jotka valaisevat aikaisempaa eteläpohjalaisuutta. Puukkojunkkarimyytissä on ollut jonkinlaista hohtoa, mutta tutkija toi esiin asian taustoja ja palautti lukijat todellisuuteen.

Eteläpohjalaisuudesta on kymmenien vuosien aikana puhuttu ja kirjoitettu. Vaikka keskustelua on seurannut ja ympärillään nähnyt ihmisiä, niin kuitenkin on vaikea täsmällisesti sanoa mitä ja minkälaista eteläpohjalaisuus on. Sitä ei voi kaavoihin kangistaa eikä muottiin puristaa.

Tässä on turha ruveta luettelemaan erilaisia ominaisuuksia. Turjan näytelmässä esiintyi Faleeni-vinaan viisaus: "Kaikki on jo ennen sanottu."

Etelä-Pohjanmaalla lato on aina vähän paremman pelton reunassa. Kuvan luhtalatoja on ollut täälläpäin runsaasti.

Mainitsen kuitenkin pari ominaisuutta, joita arvostetaan: Suoruus ja rehtiys. Ei mitään kieroilua ja hieroilua. Toinen ominaisuus jolle löytyy näyttöä eri pitäjistä on YRITTÄMINEN JA OSAAMINEN.

Kalevi Vuorinen

Kunnon kökkäporukka tarvittiin, kun museo sai uudet päreet katolleen v. -86.

Muisteloita vuosien takaa ja vähän visioitakin

Jokainen aikaansa seuraava kuntalainen on voinut panna merkille, että yhteiskunnan muutokset viimeisten 40 vuoden aikana ovat olleet varsin merkittäviä. Nyt asutuskeskuksia koetteleva rakennemuutos on koskettanut tyypillisiä maaseutukuntia, Isoakyröäkin, lähes 40 vuoden ajan. Rakennemuutoksesta ei vain silloin puhuttu, vaan puhuttiin maaltamuutosta. Maa-seudun väki väheni hyvin voimakkaasti ja vastaavasti kaupunkien ja asutustaajamien väkiluku kasvoi. Maataloudesta siirtyi väkeä kaupunkiin ja muihin ammatteihin. Se oli todellista rakennemuutosta. Isoakyrökin menetti tuolloin yli 2000 henkeä asukasluvustaan.

Kun tulin Isonakyrön kunnan apulaiskunnansihteerin virkaan 1.6.1949 sai täällä toimeentulonsa maataloudesta runsaat 70 % silloisesta ammatissa toimivasta väestöstä. Tällä hetkellä vastaava prosenttiluku on n. 32 %. Tyypillisillä maalaiskunnilla ei ollut silloin mitään mahdollisuuksia tarjota työpaikkoja maataloudesta vapautuvalle työvoimalle. Palveluelinkeinoissa oli tuolloin noin 5 % ammatissa toimivasta väestöstä kun se nyt on 21 %. Maatilojen keskikoko oli silloin alle 10 ha peltoa tilaa kohti, sen ollessa nykyisin noin 16 ha. Kuvannollisesti ja tosiasiallisesti voidaan sanoa, että maataloudessa on hevonen vaihtunut traktoriin ja sirppi leikkuupuumuriin.

Ei ollut kunnan tarjoamat palvelutkaan 40 vuotta sitten kovin runsaita. Silloisessa kunnantoinimistossa työskenteli 4 henkilöä, nyt runsaat 30. Tehtävien hoitaminen keskittyi silloin lähinnä koululaitoksen, sosiaalihuollon ja vähäisen sairaanhoitotoimen hoitamiseen. Kansakouluja oli silloin 15, joissa oppilaita n. 1100. Nykyisin on 8 ala-asteen koulua, yläaste, lukio ja käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, joissa oppilaita vähän yli 800. Näiden lisäksi on ammattikoulu- ja eri kuntainliittojen kouluissa, joita 40 vuotta sitten ei ollut.

Sosiaalihuollon toiminta keskittyi silloin lähinnä kunnalliskodin ylläpitämiseen ja muuhun köyhäin-

toon. Lapsilisiä, perhelisiä ja äitiysavustuksia silloin jo maksettiin, mutta kunnallisista perhepäivähoitajista, päiväkodeista ja kodinhoitajista tuskin kukaan uskalsi uneksiakaan. Kunnalliskodin yhteydessä oli noin 40 ha maatila, josta sitten luovuttiin v. 1960 ja maat vuokrattiin. Mainittakoon, että sosiaalihuolto käytti tuolloin vain n. 1/3 osan siitä mitä opetus- ja sivistystoimeen käytettiin, kun nykyisin sosiaalitoimen menot ovat lähes yhtä suuret kuin opetus- ja sivistystoimen. Terveystoimen ja sairaanhoitotoimen oli muutaman terveydenhoitoalan henkilön varassa. Kunnanlääkäri hoiti sairastuneet ja kaksi terveysasiantuntijaa sekä kaksi kättilää oman alansa neuvonta- ja hoitotoimenpiteet. Sairaalaakaan ei ollut. Kuntainliitot sairaalahoitoon perustettiin 1950-luvulla, jolloin myös kunnille tuli kuntakohtaisia sairaansijoja eri sairaalalaitoksista. Sairaalahoittoa tarvitsevat potilaat hoidettiin joko valtion tai kaupunkien omistamissa sairaaloissa tai kotioiloissa.

Hoidettiinhan kunnan toimesta toki muutakin palvelutoimintaa kuin edellämainitut, mutta kustannuksista ne veivät leijonanosan. Muun muassa työllisyyden ylläpitäminen oli 1950-luvun puolivälissä 1960-luvun loppuun saakka kunnalle erittäin raskasta. Se johtui siitä, että kunnalla oli lain mukaan ensin asukasluvuun pohjautuva perussijoitusvelvollisuus ja sen jälkeen työttömien määrään perustuva jatkosijoitusvelvollisuus. Hankaluuksia aiheutui pääasiassa siitä, että kaikkia töitä ei hyväksytty kunnan työhönsijoitusosuuksien. Niinpä työkohteina jouduttiin pitämään metsän ja nevojen ojitustöitä, halonhakkuuta ja tietöitä. Jälkeenpäin ajatellen siitä on ollut hyötyäkin, koska suoalueet kasvavat nyt puustoa ja kunnan ja kylätiet parannettiin kohtalaiseen hyvään kuntoon. Yleensä pyrittiin työkohteiksi hankkimaan sellaisia töitä, joissa varsinaisen ihmistyön osuus oli mahdollisimman suuri. Talonrakennustoimintaa ei silloin voinut ajatellakaan työttömyystyöksi.

Varsinainen kunnallishallinto oli 1940-luvun lopus-

Lapsuuden Joulu

*Olin pieni tyttö, ja joulua odotin niin,
ja ihmettelin, kun siskoni meni aina kamariin,
että mitä hän teki, kun en sinne mennä voinut,
vaikka kuinka yritin, en ovea auki saanut.*

*Tuli jouluaatto, kaikki pestiin ja puhdistettiin.
Leivät, pullat, piirakat, piparit leivottiin.
Kaikki aattoiltana valmiina täytyi olla,
joulusaunan jälkeen joulupukin jo kotiin tulla.*

*Lähti veljeni illalla hevosille heiniä antamaan,
kohta alkoi kuulua eteisestä kovaa kopinaa.
Sieltä joulupukki se tulla tupsuttaa,
iso lahjasäkki toisella olallaan.*

*Pukki kyseli, onko talossa kilttejä lapsia?
Kyllä on, silloin vastattiin tohkeissaan.
Pukki lahjoja alkoi jo jakamaan
sai jokainen paketin aina aikanaan*

*Oli silloin lelut ja nuket samat,
kotitekoiset, kauniit ja ikiomat.
Vielä Jeesustakin aattona muistettiin,
Hänen muistokseen kauniita joululauluja laulettiin.*

*Sisko varmaan pukkia auttoi niin,
kun meni aina sinne kammariin.
vasta isompänä sen ymmärsin,
että minulle hän villaista hametta virkkasikin.*

*Pukin mentyä lahjoilla leikittiin
sekä kuusen ympärillä piiriä pyörittiin.
Sitten täytyi joutua nukkumaan,
että jaksoi aamulla herätä joulukirkkoon lähtemään.*

*Hepo juoksi ja kulkuset helisi niin,
ja maisemat vaihtuivat puihin lumisiin.
Kohta oltiin kynttilöin valaistussa kirkossa
ja hartaana kuunneltiin sanomaa Jeesuksesta,
Vapahtajan syntymäjuhlasta.*

*Päättyi juhla kirkossa aikanaan,
oli aika lähteä kotiin ajamaan.
Silloin ajettiin kovasti kilpaillen,
kuka kotiin ehtisi ensinnäkin.
Sepä lapsista hauskaa oli niin,
että naurettiin riemun raikuvin.
Päästiin jälleen kotiin lämpimään,
joulunviettoa leikiten jatkamaan.*

Aune Kaksonen

sa ja 1950-luvun alussa aika vaatimatonta. Kunnanhallitus kokoontui yleensä kerran kuukaudessa ja valtuusto 7—8 kertaa vuodessa. Valtuusto käsitteli hyvin pieniä asioita. Kunnanhallitus kokoontui päivällä ja se kutsuttiin koolle puhelimella. 1950-luvun alussa tehtiin jo esityslista, jossa oli asiaotsikot. Varsinaisesti asiat selostettiin vasta kokouksissa. Kunnanjohtajajärjestelmään siirryttäessä v. 1956 alusta myöskin asioita ryhdyttiin enemmän valmistelemaan virkamiestyönä ja esityslistatkin saivat uuden muodon.

Se, mitä edellä olen kertonut, on ollut vain pintapuolista kuvausta. Kehitys kunnallishallinnossa samoin kuin muussakin työelämässä on ollut viimeisten vuosikymmenten aikana valtava. Mutta mitä vielä onkaan tulossa. Todennäköisesti joudutaan uudenlaisten haasteiden eteen. Osittain näitä haasteita on jo näkyvissä. Ammattitaitoisesta työvoimasta hyvin monilla työelä-

män aloilla tulee olemaan puutetta. Tietokoneet ovat apunamme tai harminamme työpaikoilla ja kotona. Yhä ikääntyvä väestö on vähäisemmän työikäisen väestön "elätettävänä". Kunnilla tulee olemaan yhä lisääntyviä vaikeuksia voidakseen pitää taloutensa kunnossa. Asukasluvu tulee hyvin monissa kunnissa edelleen laskemaan. Ympäristön suojeleminen ja jätteiden hävittäminen tulee lähitulevaisuudessa vaatimaan suuria kustannuksia jne.

Tulevilla luottamushenkilöillä ja virkamiehillä tulee edelleen olemaan — niinkuin tähänkin saakka — hyvin paljon pohtimisen aiheita tulevaisuuden kysymyksissä. Uskon kuitenkin että jokainen sukupolvi löytää ongelmiinsa ratkaisun. Ratkaisumallit eivät varmaankaan saa olla vanhan kaavan mukaisia, vaan on löydettävä uusia ja kulloiseenkin aikaan soveltuvia.

Joulu rauhan sanoman

Joulu rauhan sanoman,
kirjaamme tämän muistiin.
Ilon hetken antajan,
kaunis tapa vainen.
Ette hylkää vanhusta,
vaikka lapsi syntyä saikin.

Lapsi lapsi kruunaapi,
Joulu lahjan kallihiin.
Äidin syli turvaise,
helma lämmin aivan.
Siksi me muistetaan,
paria suojella aina.

Taivaan tähdet kültelee,
revontulet loiskaa.
Heini seimes lepäjää,
poika lapsi parhain.
Jota me nyt juhliitaan,
Joulu sanomalla aivan.

Tiemme johtaa kirkonluo,
aamu varhaisella.
Joulu sanoman vieräsaa,
kynttilät ne loistaa.
Omaisille toistaa,
kivet harmaat hohtaa.

Tapani Kontsas

Kunnia Jumalalle korkeudessa

Joulun tähti loistaa ylle maan

Ei kiireet tuhannet
mi ihmisiä ajaa,
ei sodat, vainot,
tuska vailla vapahtajaa
voi rikkoa sen rauhaa,
ei yltää tähtiin asti.

Ja tähti loistaa yhä ylle maan.

Se näkee itkun,
kuulee huokaukset,
kun kansa vaikertaen vaelttaa,
kun jalka tapaa tyhjää,
pohja putoaa,
kun käsi turhaan
kättä toista etsii,
kun on pimeää ja paleltaa.

Mutta tähti loistaa
ja valo täyttää
kohta koko maan,
on lämmintä ja kukat puhkeaa,
ja kellot yhtyy tähtiin,
katseet kohoaa,
kun luomakunta pauhaa
Luojojansa kunniaa.

Raija Konttas

40 vuotta vanhainkodin keittäjänä

Hyvät ystävät!

Kun vuonna 1948 tulin keittiöön kesäapulaiseksi, se ei toki ollut ensimmäinen kosketukseni kunnalliskotiin. Olenhan syntynyt ja viettänyt elämäni ensimmäiset seitsemän vuotta tällä mäellä. Isäni oli nimittäin maatalouspuolen pää 17 vuotta.

Siitä kuitenkin sain kimmokkeen hakeutua talouskouluun.

Sieltä päästyäni minut haastettiin kunnalliskotiin kutomaan ja ompelemaan. Olin käynyt kotiteollisuus-koulun molemmat puolet. Niin siellä sitten helskyytelin mattoja, ikkunaverhoja ja kaikkea mahdollista kevääseen -49 saakka, jolloin minua pyydettiin keittäjäksi. Silloin oli 20. päivä maaliskuuta ja sairasosaston vihkiäiset, kun aloitin.

Alko minun keittäjän urani ilman mitään hakemuksia ja puhutteluita. Ei löydy kunnan arkistoista tänään päivänä todistuksiani, joilla nykypäivänä tuskin pääsisi edes harjoittelijaksi.

Työ tekijäänsä neuvoo ja elämä opettaa. Sen sain kokea.

Silloin oli elämä värikkäämpää kun vielä oli se maatalouspuoli lehmineen, hevosineen ja sikoineen. Väki kävi työssä kaukanakin pelloilla ja heidät piti evästää päiväkunnalle. Kahvit vietiin myös pellolle. Sen teki Lakarin Jukka, joka sitä ennen oli vienyt maidot meijeriin hevosella.

Kun maatalouspuoli vuonna 1959 lopetettiin, otettiin keittäjien hoidettaviksi neljä sikaa. Välillä oli kahdeksankin, ennen kuin valmiiksi lihotetuista tehtiin kinkkua. Myöhemmin oli kaksi sikaa, joista huolehti Anssi Nylund. Hän myös kuori perunat yhdessä Sonja Talvitien kanssa.

Keittiössä ei ollut lämmityslaitetta. Sen takia talvella joutui ensimmäiset työt tekemään takki päällä, kunnes tuli lämmin.

Ruokatalous oli paljon yksinkertaisempaa kun nykyisin. Ruokana oli melkein vain fläskisoosia, tikkupe-runoita ja keittoa. Ruoka keitettiin niin sanotussa rehukeittimessä, joka seisoo törrötti keskellä lattiaa. Keittimen sisään oli maitoruokia varten pantava pata, joten tavallaan se oli höyrykeitin.

Pyhiksi sentään tehtiin aina parempaa ruokaa: karjalanpaistia, kaalikääryleitä, sinsallaa ja sen sellaista. Keväällä tehtiin 500 litran tynnyri täyteen kaljaa, jota sitten juotiin koko kesä.

Keittiössä ei ollut mitään kylmää paikkaa, joten voit ja maidot piti juoksumaan kellariin. Silloin sitä vielä jaksoi juosta.

Suuri parannus tuli kun saatiin pieni sähköhella, jolla tosin ei saanut keittää kuin kahvit. Sen jälkeen tuli

jääkaappi ja kun saatiin sähkökeittimet, sitä luuli olevansa taivaassa.

Perunat, kasvikset ja marjat saatiin omasta puutarhasta. Marjat keitettiin mehuksi, säilöttiin omenat ja liiat myytiin ulkopuolelle.

Pihapiiri oli silloin kuin paratiisi: kaikkialla kukkivat ruusut ja muut kukkasot, pensaat ja puut. Omenapuuta oli yli 30. Sitä ihanuutta tultiin kauempaakin katsomaan.

Eevi Ristilammella, lempinimeltään Tari, oli todellinen viherpeukalo. Hän teki puutarhassa ympyräisiä päiviä, ei laskenut tuntejaan. Hyvänä apuna hänellä oli Kerttu Haanpää, joka kitki ja kasteli kaiket illat.

Kahvipannun piti olla aina kuumana hellanreunalla. Siitä Tari kävi hörppäämässä kupposen aina vähän väliä. Hän oli kuin äiti meille, niin potilaille kuin henkilökunnallekin - piti kovaa kuria mutta myös auttoi ja neuvoi.

Pyykki pestiin kotona ja sitä oli paljon. Olihan henkilökunnallakin valkoiset esiliinat ja päähineet. Pyykistä huolehti Sanna Hyyppä, joka oli toiminut myös keittäjänä.

Niin kuluivat vuodet. Marja-Terttu on nyt kuudes johtaja minun aikani.

Työtehtävät ovat käyneet yhä vaativammiksi, on ihana päästä vapaalle ja eläkkeelle.

Lopuksi minun täytyy paljastaa salainen aseeni, jonka avulla olen tähän asti jaksanut. Työtoverit ovat varmasti nähneet minun ristivän käteni usein kesken työn, vaikka olen koittanut tehdä sen salaa. Silloin olen aina huokaissut Taivaan Isän puoleen.

Toivon teille kaikille Taivaan Isän runsasta siunausta.

Ruotujakolaitos ja Suomen sota 180 vuotta sitten Isokyröläisittäin

Keväällä 1967 tein oppilaitteni kanssa retken Suomen sodan taistelupaikoille Revonlahdelle ja Siikajoelle. Kävimme katsomassa myös Pattijoen Olkijoella olevaa rauhanpirttiä, jossa Suomen sodan rauhasta 19.11.1808 sovittiin. Silloin kiinnostuin Suomen sotaan liittyvistä tapahtumista. Yritin muistella, mitä silloin tapahtui Isossakyrössä ja millainen joukko oli ollut taistelemassa. Päällimmäisenä olivat kuitenkin mielessä kertomukset sata vuotta aikaisemmista isovihan tapahtumista sekä Napuen taistelu. Ruotujakolaitos myös kiinnosti, koska syntymäkotini, samoin kuin sen naapurin Veikko Kallion talon, sanotaan olleen ruotusotamiehen torppia.

Tiedämme, että Ruotsin ja Venäjän välillä käyty sota johti siihen, että syyskuussa 1809 Haminassa tehdyssä rauhassa Ruotsi luovutti koko Suomen Venäjälle. Sitä ennen oli - sodan aikana - järjestetty vajaan miljoonan asukkaan Suomen asema.

Monille Suomen sodan sankarit ovat tuttuja Vänrikki Stoolin tarinain kautta. Runebergin runot ovat innoittaneet useiden sukupolvien koululaisia isänmaallisuuteen. Sotilaspoika ja Porilaisten marssi ovat tällaisia runoja. Luutnantti Ziden taas ilmentää uhrimieltä toisten ja maansa puolesta.

Ruotujakolaitos

Joulukuussa 1731 Ruotsin kuningas, jonka alamaisia suomalaisetkin olivat, määräsi perustettavaksi ruotujakoon perustuvan rykmentin Pohjanmaalle. Sen miesvahvuudeksi määrättiin 1200 sotilasta. Suurempia ja pienempiä talonosia oli yhdistettävä samaksi ruoduksi, jotta se kykenisi hankkimaan ja varustamaan miehensä. Lähinaapurit oli liitettävä samaan ruutuun. Jokaisen ruodun oli järjestettävä sotamiehelle torppa maineen.

Pari vuotta myöhemmin oli päästy niin pitkälle, että ruotujakolaitosta valmistelemaan asetettu komissio voi ilmoittaa kuninkaalle, että "vakinainen sotamiehenpito, jota yli viisikymmentä vuotta ajassa taaksepäin on yritetty toteuttaa Pohjanmaalla, on ajettu onnellisesti läpi." Sopimus allekirjoitettiin elokuun 14. 1733. Kontrakti vahvistettiin "myös muutamitten joca Pitähästä uloslähetettyin nimillä ja Bomerkeillä ja Pitähitten tawalliset Sigillit alle." Isonkyrön puolesta panivat puumerkkinsä alle Johannes Renko, Matti Tuuri, Erkki Försti, Matti Aila ja Kaarlo Impola.

Allekirjoitettu ruotukontrakti "Yhteisen Gansan kanssa, Pohjan Maan Läänissä sijtä pysyväisestä Sol-

Pohjanmaan rykmentin upseeri ja sotamies Suomen sodan ajoilta. Puku oli sini-keltainen. Korkeassa hatussa oli vaskihela. Sodankäyntitapa perustui vanhaan linjaktiikkaan. Puku sai olla mieluummin näyttävä kuin maastoon sopiva.

Kuva E-P: historia IV 1.

datin pitämisestä" sisälsi 29 pykälää. Suur- Isokyrö (Ylistaro mukana) perusti majurin komppanian. 214 tilaa muodosti 66 ruotua eli varusti 66 sotamiestä: Isokyrö 37, Ylistaro 29 miestä. Majurin komppanian majurin puustellina oli Isonkyrön Ikola, johon myös naapuritalo Smolar oli yhdistetty. Lisäksi majurin kapteeninviran palkkatiloiksi oli määrätty Hoppa, Brask, Tuuri ja Välmä, jotka siis maksoivat veronsa majurille. Puustellia hoiti v. 1741 sotamies Krokman. Isossakyrössä oli lisäksi komppanian lippumiehen puustelli Orismalan Kainasto ja rykmentin kirjurin puustellina toinen Ikola. Yleensä joku talonpoika hoiti käytännön viljelystä.

Sotamiehen osalta kontrakti määritteli muun muas-

Majuri Kaarle von Otter toimi Suomen sodan aikana majurin komppanian päällikkönä. Hänen virkatalonaan oli Isonkyrön Ikolan puustelli.
Kuva E-P:n historia IV 1.

sa, että kukin ruotu maksoi sotamiehelleen 30 kuparitalaria vuosipalkkaa. Myöhemmin palkka kyllä nousi ja vaihteli olosuhteiden mukaan. Ruotusotamiehen torppa rakennettiin Isonkyrössä useinmiten yhteismaalle. Ruotulaiset olivat sitoutuneet avustamaan jokaista sotamiestään "ulco marckihin (ulkosaralle, takamaalle) ylösottamasa wissin Torppisian johonga ylös raketahan yxi Tupa eli Pirti, maan tawan jälkehen uunin eli tacan canssa", tarpellisine ulkorakennuksineen ja maineen. Torppa oli sotilaan ja hänen perheensä käytössä vain sen ajan, jonka hän oli palvelukseen kykenevä. Lisäksi sotamies sai ruodultaan sarkatakin ja liivit tinanappeineen, housut, mekon, pieksut tai kengät, paidan, kaulaliinan, sukkaparin, villalapaset sekä vasikannahkaisen selkärepun. Kun ruotusotilas ei ollut sodassa tai katselmuksessa, pidettiin varusteet, myös kruunun antamat univormut, kokoontumispaikalle rakennetussa aitassa eli "livreapuodissa". Siellä pidettiin myös aseita ja ampumatarvikkeita. Isokyröläiset rakensivat v. 1738 emäkirkolle 10 1/2 kyynärää pitkän ja leveän ja 7 3/4 kyynärää korkean aitan. (1 kyynärä on 59.38 cm) Rauhan aikana katselmuksiin kuului keskimäärin 10 pv. vuodessa, muuna aikana sotilas viljeli torppaa.

Kun sotilas oli kaatunut, sairastunut tai tullut kykenemättömäksi sotimaan, oli ruodun hankittava uusi. Täydennys oli tehtävä kahden kuukauden kuluessa. Käytössä oli kaksi tapaa: täydennysvuoro kiersi luettelon mukaan riippumatta siitä, mihin ruotuun sotamies oli saatava, ja toinen tapa oli, että ruodun muodostavat tilat vuorollaan hankkivat miehen. Jälkimmäinen tapa aiheutti riitoja. Muun muassa Ylistaron Heikkolan Stövel ja Koski vetosivat maaherraan v. 1749, jotta

tämä velvoittaisi heidän ruotukumppaninsa Juho Loukon hankkimaan sotamiehen ruodulleen.

Ruotukontrahdissa ei sotamiesten eläkkeestä puhuta mitään. Katselmuksessa voitiin suosittelä eläke maksettavaksi sotamiehenhuonerahastosta. Sotilaan oli oltava yli 50-vuotias ja palvelusta oli oltava vähintään 30 vuotta. Haavoittuminen auttoi suosituksensaantia. Näin tapahtui Isonkyrön Reinin 56-vuotiaalle, yli 30 vuotta palvelleelle sotamiehelle. Hän oli vammautunut Hämeenlinnan linnoitustöissä.

Harjoituksia sotilaille ei pidetty. Varamiesjärjestelyä yritettiin kehittää, siis reserviä. Erityisen kiivaasti isokyröläiset vastustivat järjestelyä kun vielä esitettiin, että ruototalonpoikien omat pojat ja vävyt olisi merkittävä varamiehiksi. Maaherra Piper arveli vastustuksen syyksi Napuen menetykset satavuotta aikaisemmin.

Väenottotietä joukkoja myös täydennettiin. V. 1790 Isostakyröstä vietiin täydennysmiehiksi neljä suutaria ja pari räätäliä sekä Valtaalan seppä Juho Öhrnqvist.

Joukkojen kokoamiseen Isonkyröön kokoontumispaikalle arveli eversti Creutz v. 1737 kuluvan kolme viikkoa. Kenraali Löwen esitti omat suunnitelmansa rykmentin muuttamiseksi merirykmentiksi, koska Pohjanmaan rannikolla oli paljon kaleerinrakennustaitoista väkeä ja hyvä satama Kaskisissa. V. 1747 esitti maaherra Stjenstedt, että liitettäisiin 80-100 hiihtomiehen Joukko Pohjanmaan rykmenttiin. Asiaa pidettiin arveluttavana. "koska toimenpide olisi herättänyt venäläisten huomiota."

Kuvassa on Siikajoen taistelussa pappilan seinään pyyhäntynyt tykinkuula.
Kuva Matti Loukola 1967.

Olkijoen rauhanpirtti Pattijoella. Pirtissä sovittiin Suomen Sodan rauhasta 19.11.1808. Sopimusteksti on kirjoitettu ranskankielellä. Kuva: Matti Loukola.

Uusi ruotujako

Vuonna 1804 isokyröläiset velvoitettiin varustamaan 109 miestä, kun määrä v. 1733 oli ollut 66 ruotusotilasta. Kyröläiset laskivat, että joka kymmenes mies oli sotilaana. Rasitus lisääntyi huomattavasti.

Kuningas määräsi 16.3.1807, että Pohjanmaan rykmentti jaetaan kahtia. Vaasan rykmentin perustaminen jäi Suomen sodan päiviin. Rykmentti jakautui kahdeksaan komppaniaan. Isonkyrön komppania muodostui iso- ja vähäkyröläisistä.

Ruotujakolaitos lakkautettiin vuonna 1867. Useissa tapauksissa torpat lienee jätetty edullisilla ehdoilla haltijoilleen tai myyty julkisella huutokaupalla.

Runeberg runoilee Vänrikissään runossa Von Konov ja hänen korpraalinsa:

1. "Ma sinut nostanut olen liejustas
tuon tuiman varjon vuoks' sinun kulmillas,
ma sulle paikan hankin ja palkankin,
ja miehest' tein ma halvasta korpraalin."

----

4. Mut Brask hän saarnaa yrmivi majurin:
"Mies halpa arvon sai tosin korpraalin,
mut alttiist' uljuudestani sain ma sen
ja hurmehesta nousin, mut liejust' en,"

Korpraali Brask oli isokyröläinen. Hänen poikansa tai pojanpoikansa oli Tuomas Brask, joka oli Turkin sodan (1877-78) veteraani. Brask asui Ikolan kylän Unikyrössä soturin torpassa. Torppa oli kylmä ja lap-

senkoppaa pidettiin takkakivellä. Kerran tuli tarttui koppaan ja poltti lapsen käden. Monet Isonkyrön keskikoulun oppilaat tutustuivat myöhemmin tähän kätensä menettäneeseen henkilöön. Hän oli Sanni Praski, koulun tomera vahtimestari. (Kertoi Eino Komsi 20.11.1988)

Suomen sota 1808-09

Ruotsin kuningas Kustaa IV oli vihamielinen Euroopan valtiaalle, Ranskan Napoleonille. Vuonna 1807 Napoleon tarjosi Suomea Venäjän keisari Aleksanterille korvauksena Ruotsin nöyryyttämistä mannermaasulkemukseen. Tämä Tilsitissä tehty sopimus johti sotaan.

Ylipäällikkö Klingspor antoi käskyn lähettää ruotusotilaat liikkeelle. Jokaisen ruodun oli toimitettava miehelleen kolme leiviskää (leiviskä 8,5 kg) tuoretta ja puolitoista leiviskää kuivattua leipää sekä "särvinkalua lihasta, fläskistä eli silakoista". Lomallaoleville värvätyille tuli käsky saattaa viestikapulalla tai "muulla päälleluotettavalla tavalla".

Aseita hankittiin määräyksellä, jonka mukaan läänin asukkaiden tuli luovuttaa kaikki "sileäreikäiset" pyssyinsä nimismiehelle. Harjoitusmestareiksi saatiin Kyrönmaan majurin komppanian veteraaneja.

Kansa valmistautui taisteluun, puolustamaan kotejaan, mutta armeija perääntyi! Aseisiinousemiskäskyn sijasta isokyröläisten piti toimittaa maaliskuussa 1808 400 hevosta kuljettamaan pohjoiseen päin armeijan "kaluja". Ainakin osa hevosista ja miehistä joutui seuraamaan joukkoja Siikajoelle asti. Armeijan

Siikajoen taistelun muistomerkki Siikajoen kirkon vieressä. Muistomerkkin on suunnitellut Matti Visanti. Kuva Matti Loukola 1967.

perääntyessä venäläiset miehittivät Isonkyrönkin. Venäläiset majoitettiin jokivarren taloihin aina Isoakylää myöten. Hämmästyksensä suuri kun vihollinen käyttäytyi rauhallisesti. Osa asukkaista oli lähtenyt pakoon ison ja pikkuvihan kertomukset muistaen. Venäläisten ylipäällikkö Buxhoeveden piti tarkoituksellisesti joukkonsa kurissa, jopa mielisteli kyröläisiä. Hän luetutti 3.4.1808 Isonkyrön kirkossa suomenkielisen julistuksen: "Te Suomen asujat. Te kuin pelwolla olette nähnyt Ryssän Keisarin Sotawäen lähestywän; Teidän oma koettelemuxenne on Teitä siitä wakuuttanyt, että Teidän rauhallinen ja waka tilanne ei ole tullut rikotuxi." Lisäksi julistettiin, että maa on otettu Venäjän hallintoon, kansa saisi olla paikallaan ja veroja jopa vähennettäisiin!

Tilanne oli kansalle raskas. Omat joukot oli juuri varustettu, ja miehittäjä vaati jyviä, ryynejä ja heiniä sekä kyydityksiä. Isostakyröstä venäläisten tarpeisiin vaadittiin 254 tynnyriä 4 kappa ruista (tynnyri on 146,5 litraa, kappa 4,5 litraa) 28 tr. 20 kapp. ohraryynejä, 484 tr. 12 kapp. kauroja sekä 3875 leiviskää heiniä. Ensin oma ja nyt vihollisen sotajoukko tyhjensi varastot.

Kansalta vaadittiin uskollisuuden vakuutuksia. Papit ja nimismiehet vakuutuksen yleensä antoivat, mutta Isonkyrön kirkossa "kansaa oli vaihti".

Pääsiäisen tienoilla Siikajoella Suomen armeija sai

voiton, ja oma sotajoukko palasi Kyröön. Juhannuksena Vaasassa yritti pieni ruotsalainen sotajoukko maihinnousua. Sen seurauksena - miehittäjä luuli maihinnousua täältä autetun - ote koveni Isossakyrössäkin, ja silloin tuli ryöstöjen seurauksena eniten vahinkoja,

Isonkyrön kappalainen Reinius kertoi muistiinpanoissaan, että 10.7.1808 saapui tieto jonka mukaan 3000 vihollista oli tulossa Kyröön. Von Otter valmistautui ottamaan vihollista vastaan Laurolassa ja Valtaalassa. Hänellä oli viisi komppaniaa, joissa oli yhteensä 725 miestä. Hän oli erityisesti varustanut Valtaalan sillan, "missä tykit, putket suorina odottivat vihollista, ja miehet levottomina vartosivat ylivoimaista vihollista." Pelko muuttui iloksi kun tuli tieto, että vihollinen vetäytyi takaisin Lapualle.

Lapualla pääarmeija sai 13.7.1808 voiton vihollisesta, mutta Oravaisten taistelussa 17.9.1808 tuli ratkaiseva tappio.

Syyskuussa kyröläiset näkivät Ikolan isännän majurin von Otterin joukkoineen tulevan ammuskelevan vihollisen seurattessa perässä. Vetäytyessään pohjalaiset polttivat Valtaalan sillan ja kolme pienempää siltaa. Kyröläiset keräsivät karjansa ja vähät tavaransa ja lähtivät metsäseuduille. Reinius kertoo tästä päivästä: "Surunmerkit näkyivät kaikkien kasvoissa. Päivä synkkä. Ketään ei näkynyt liikkeellä. Kirkko oli suljettu."

Sodan vielä kestäessä Venäjän keisari kutsui Pietariin Suomesta lähetyskunnan esittämään maan tarpeita. Siinä oli mukana myös Isonkyrön rovasti Niilo Aejmalaeus. Hän esitti pontevasti maakunnan kärsimyksiä sodan jaloissa anoen korvauksia: "He ovat kuitenkin Teidän Keisarillisen Majesteettinne lapsia ja niin hyvä isä unohtaa virheet kärsimysten liikuttamina."

Kyrönmaan osalta sotatoimet olivat läpimarsseja. Varsinaisia taisteluja ei täällä käyty. Silti sotajoukot aiheuttivat vahinkoja. Eniten kärsivät ja suurimmat korvausvaatimukset esittivät ne pitäjät, joissa oli käyty taisteluja. Isonkyrön vahingonkorvausvaatimus oli 8722 riksiä, Ylistaron 14661 riksiä, mutta Lapuan 40247 riksiä.

Jo alussa mainituilla Porvoon valtiopäivillä oli Isostakyröstä kaksi miestä: Niilo Aejmalaeus pappissäädyn edustajana ja talonpoikaissäätyä edusti talollinen Siimon Louko. Näistä valtiopäivistä alkoi Suomen autonomian aika.

Lähdeteokset: Etelä-Pohjanmaan historia IV 1. Karttunen: Kyrönmaan vaiheita
Runeberg: Värikki Stoolin tarinat
Alanen: Eteläpohjalaisia taisteuissa I

Kyrön komppanian I joukkueen laulu

*Koska vanhat laulut ovat tulleet lauletuiksi,
niin sepitämme uuden laulun reservin kunniaksi.
Vasen vasen vasen pojat vaan
tää on Isonkyrön kuuluisa komppania.*

*Kyröstäkin moni poika reservissä marssii,
nostoväki kotona vain akkain kanssa tanssii.
Vasen vasen...*

*Naiset meille reservihin paketteja pakkaa,
eikä meitä vierellensä toivomasta lakkaa.
Vasen vasen...*

*Ensi joulun tunnusmerkki ompe huuliparta,
eikä sitä siviilissä poijes ajaa malta.
Vasen vasen...*

*Vessu-poika parranhoidon ohjeen fiksun sääti,
neuvoi hienon konstin millä viiksiänsä käänsi.
Vasen vasen...*

*Kanerva se komppanian päällikkönä heiluu,
aktiivi on luutnantti ja johtajana reilu.
Vasen vasen...*

*Simola on luutnantti ja eri kiva paasi,
sevillä hän polttaapi ja sauhut siitä saapi.
Vasen vasen...*

*Jo ukon varajohtajana Luoman Lasse häärii,
siviilistä suuren joukon paketteja käärii.
Vasen vasen...*

*Alikessu Korpelalle radio tiedon antoi,
ett haikara se siviilissä hälle tytön kantoi.
Vasen vasen...*

*Jussi-poika siviilissä omistaapi Sannun,
todisteeksi sai hän sieltä pienen kahvipannun.
Vasen vasen...*

*Joukkueemme joka poika miehen mitan täyttää,
sille pirun iivanalle kynsiänsä näyttää.
Vasen vasen...*

*Joukon joka pojasta värssyn pitäis laittaa,
siinä meidän järjenjuoksu jonkin verran haittaa.
Vasen vasen...*

*Kyrön pojat Karjalassa komiasti laulaa,
naiset täällä nurkan takaa kurkistaapi kaulaa.
Vasen vasen...*

*Huviloissa Pertti-poika tyttöloitä kiersi,
Ruotsalainen karhun pojan pauloihinsa hiersi.
Vasen vasen...*

*Pohjanmaan kunnia on aina kova mahti,
pidetään me pojat täällä esi-isäin tahti.
Vasen vasen...*

Laulu on sävelletty ja sanoitettu ainoastaan kyröläiselle komppanialle. Siinä mainituista nimistä Vessu-poika on Saarela, Alikessu Korpela on Vilho Korpela ja Pertti-pojan sukunimi on Sainio.

Mutta kuka mahtaa olla laulun Jussi-poika?

Satelee lunta,
untuvanpehmeää lohdutusta
Isän taivaasta lähettämää.

Peittyvät valkeuden, puhtauden,
kirkkauden hohtavaan kääreeseen
kaikki askeleet - väärään suuntaan astutut,
kaikki sanat - huonolla hetkellä lausutut.

Lohdutusta maa tulvillaan
kaikkien murheisten astella,
kaikkien syyllisten taivalta.

Sataa hiljalleen lunta,
Jumalan lohdutusta,
valkeaa, hohtavaa lunta.

minussa joku huutaa
Joulun rauhaa
ja Hoosiannaa
ja Jeesuslasta
ja paimenia
ja tähteä.

Tähän kuolleeseen tyhjyyteen.
tähän ihmisen tuskaan
vielä kuuluu
Joulun Herran kuiskaus:
Olenko sinulle rakas?

Voi Kaikkivaltiaan kaikkivaltiutta,
kun Hän lumella peittää
myös syyllisten astumat jäljet.
-Pois hyvien ihmisten katsella,
pois tekehurskaitten iloita.

Jumala tietää,
että kaikki askeleet
ovat syyllisten jälkiä,
syntisten askeleita.

Myös hyvät, keveät jäljet
Jumala lumella peittää.
-Pois ihmisten ihailien katsella,
pois astujan itsensä kiitellä.

Jumala näkee kaikki askeleet,
myös lumen alle peittyneet.

kaikki vetäytyvät koteihinsa,
viettävät rakkauden juhlaa

on Joulu

yksinäisyys kipeämpi kuin koskaan

yksinäisyys kodeissa,
kodittomien yksinäisyys kodeissa,
kodittomien yksinäisyys

Sirpa Rautama

Tukinuittoa Orismalanjoessa v. 1918

Orisbergin kartanon metsistä hakattu puutavara uittettiin keväisin Orismalanjokea pitkin Kyrönjokeen. Napuessa, Sippolan riihen kohdalla molemmin puolin jokea, oli tukevat paalut, joihin puomin päät kiinnitettiin. Puomin avulla puutavara koottiin jatkouittoa var-

ten. Kuva on Orismalasta. Rantalan talon kaivonkannella ovat Lempi Rantala, Martta Rantala, nyk. Perttula sekä palvelija Emmi Humlin.

Kuva Aarne Forsman 1918.

Uitosta kertoivat Martta ja Aarre Perttula.

Tukinuittoa Orismalassa v. 1918.

Oi oi miten linnun laulu repii korvia!

Vai onko mulla korvissa vikaa? Sekin mahdollisuus saattaa olla, varsinkin kun vanha kansanviisaus väittää, että "äänellään lintukin laulaa". Ja monaasti on tainnu omakin ääneni "repiä" lähimmäisteni korvia.

Tähän vuodenaikaan meillä on kuuluvinta harakan, - tuon: väittävät jotkut - kauniin linnun laulunräkätys, sillä räkätystä se lähinnä on ja ottaa korviin, sitte niin takuulla. Heti aamulla niitä hyppii tuvan katolla jotta pelti kolajaa varmasti paremmin, kuin yksikään tähän mennessä keksitty herätyskello voi koskaan päristä. Ja parvi lentelöä tien ja nuorisoseurantaloon väliä. Joesta

ja sen rantaheinikoosta ne pyydystää sammakoota y.m. nilviäisiä makupalooksensa ja räkätys on kovaa. Jos siitä vois arvailla makupalojen runsauden, niin kyllä ne ny lihoottaa ittensä talaven varalle. Oonkin aikonut sen luonnonilmiön perusteella ennustaa runsaslumista ja kovaa talvea, - ja lumen paljous kyllä onkin selviö. Jos ei oo, on elämä aivan "lävellänsä", - ei vanhatkaan merkit enää pidä paikkaansa!

marnen

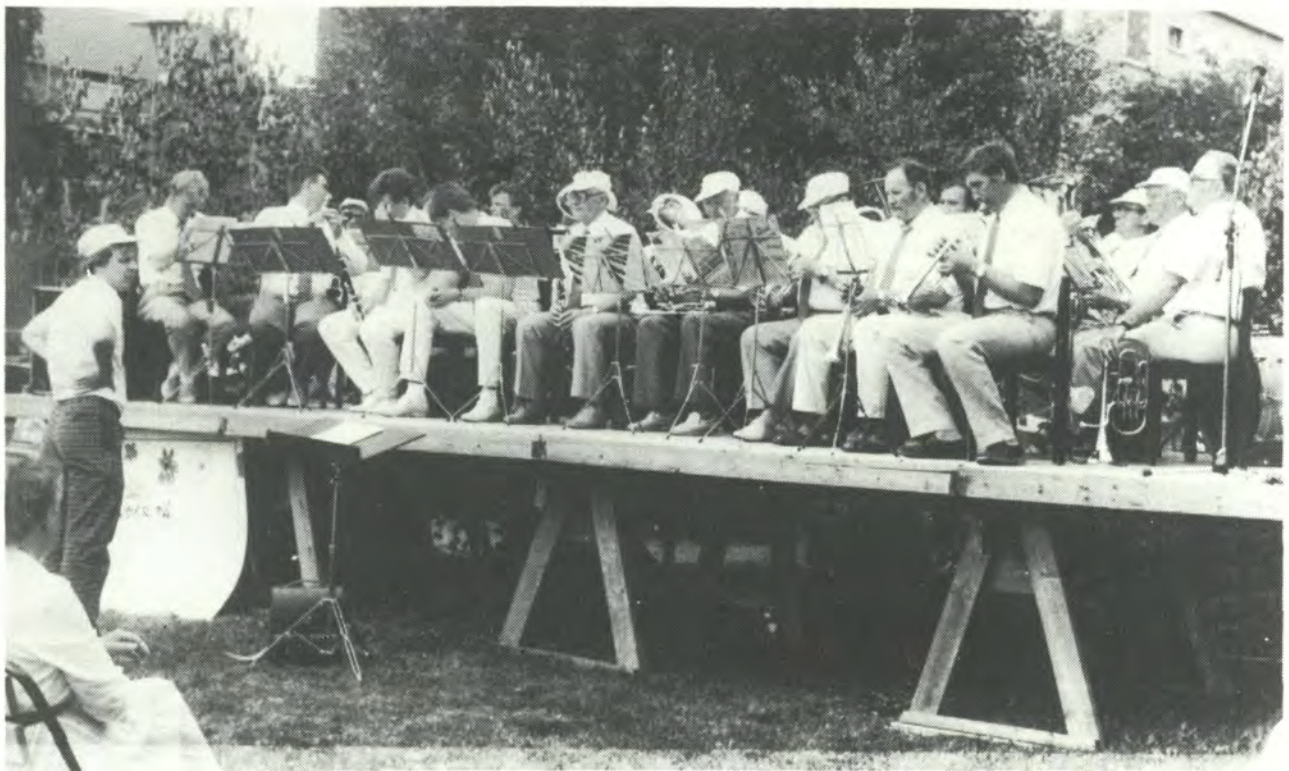
K.J. Mielty ja Risto Knaapi saattelivat helmikuussa Leväluhdan uhrilähteen komeimman kallon Tukholman yliopistolle tutkittavaksi. Suomalaistutkija Tarja Formiston mukaan kallon omistanut rouvashenkilö oli elänyt noin 600 jKr. Uutta tietoa on lupa odottaa, kunhan Formiston väitöskirja valmistuu.

Toripäiväruuljanssiin oli ihmisiä houkuttelemassa muun muassa Jaakko Teppo. Onnistuneissa juhlissa vaihtui köydenvedon valtikka, kun tuottajat kepittivät helponlaisesti yrittäjät. Voiton salaisuuden arveltiin olevan kumisaappaissa.

Elokuun viimeinen viikonloppu todisti, että Isokyrö elää. Koulukeskuksessa esitteli peräti 66 paikallista yhteisöä itseään. Noin joka viides isokyröläinen kävi tapahtumaa katselemaan.

Isokyrön Puhaltajat vierailivat ystävyyskunta Vännäsin markkinoilla heinäkuussa. Vastaanotto oli erittäin lämmin.

Yksityisyrittäjä Esteri Pispala palkittiin yrittäjien syyskokouksessa SYKL:n hopeisella ansiomerkillä. Vasemmalla Isonkyrön yrittäjien puheenjohtaja Sakari Rintamäki.

Vuoden yrittäjäksi valittiin Vaasan Kiitokuljetuksen toimitusjohtaja Pentti Mullola. Yritys on nimestään huolimatta isokyröläinen; Vaasa on yrityksen nimessä siksi, että se oli ensimmäisen säännöllisen kuljetusreitin päätepiste.

Koskelan traktori

Koskelan isäntä, solli sellaanen friskilapaaneen ja muutoonki isoo miäs, ja aivan maharotoon ottohon päällensä tyähommis.

Kun huusholli oli sellaanen vähäläntä niin lisäansiot oli tarpehen. Se otti syksyysin mettäpalstoja firmoolta jokka se sitten hakkas ja ajoo plaanillen hevoosellansa, kun se siälä mettäs pokasahan ja kirvehen kans rikuneeras niin kyllä siinoli oksat pois ja pala larvaakin.

Mutta kuinkas onnettomasti sitten käykkään yhtenä kevättalvena kun hevoosen jalka murtuu kivenkolos ja se meni lahariksi.

Taloon ainut poika joka oli jo rippikoulun käynny muttei vielä ruatuväkiä sanoo, jotta nyt meilläkin ostetahan traktori. Ei meirän huusholli oo sen piänee kun Vileeninkään ja siälön ollu traktori jo monta vuatta.

Sattuukin vain jotta siinä huushollis oli akkavalta. Vaikka se isäntä oli sellaanen teräsmiäs, oli se niin lampahannahkaanen, jotta emäntä solli joka määräs mihinä nurkas kaappi seisoo, niinkun muukki mööpeilit.

Saihan se poika aika helposti isänsä traktorikuumeehi, mutta kyllä ne äireen kans sai pitää monta palaveria ennekö se suastuu. Sanoo jotta jos nyt käytetyn kun ne uuret on niin viätävän tyyrihiä. Löytyhä ne sellaanen vanhan noukasta nykäästävän jonka hintakaan ei tainnu palio poiketa hevoosen hinnasta.

Kun ei ollut mitään muuta ku hevoosen perähän pantavia, täytyy aivan ensiksi sahata aisat poikki kärreystä, jotta voii ne ratustaa traktorin perähän.

Kun ne sitten aikanansa oli lähärös vesinevallen ajestyksillen, vinnas ne niitä hevoosäkehiä kärryjen etupäähän. Isäntä tälläs ittensä istumahan peräpäähän ja tälläs vielä heinäsäkin allensa, jokoli aina ennenkin pitäny olla joukos jotta hevoonen oli saanu vähä välipalaa.

Kun poika oli aikansa veivannu ja nykyä sitä traktoria käyntihin, tuli viimeen täysi hiliaisuus. Kun isäntä meni kattohon mikä oli vialla, makas poika kanttuun maas ja otti lukua. Se veivi oli antanu takaasin ja hilhannu sitä ohimollen, mutta ei onneksi sen pahemmin.

Tulihan ne kylvöt teheryksi sinäkin keväänä, ja ensikertaa iliman hevoosta.

Kun sitten aikanansa heinäaika rupes pakkaamahan päällen. lähtivät miähet yhtenä kaunisna aamuna viämähän järvikyrollen lisää heinäseipähiä. Oli niillä siälä pari ketua luakuakin, jonka noli kaatanu yhyren hevoosen koneella. Ne heinät niiloli tarkootus panna seipähällen sinä päivänä.

Mutta eikös tua traktori ryäkäles sammunu yhyres vastamäjes nuan kilometrin pääs kotua, eikä lähteny käyntihin vaikka isäntäväkin veivas, jotta jos solis ollu fiäterivetonen niin aika pitkälle sillä verolla olis

varmahan päässy. Remontti miähellenkin käytihi telefoonaamas mutta sekin lupas tulla vasta ehtoopäivälä.

Emäntäkin siihen kerkes pyrällensä. Oli viämäs heinämiehillen kaffia ja syätävää. Siinä ojan pyärtännöllä ne emännän tuamiset sitten nautittihin, se emäntä eherotteli jotta eikö naapurit tulisi vähä kökkähän kun nuaren miästen aika menöö nuan traktorin kans fräkätes. Kun akkoja ja tenavia oli kertyny siihen tiällen niin, joku vitsaali jotta sopiishan se mutta kun heinät on parin kilometrin pääs seipäjistä niin eihän siitä mitään tuu.

Yhtenä pyhänä ne sitten päättivät jotta hajetahan hiatakuarma jotta isäntäkin saa opetella ajohon, jottei trenkää palkata viarasta ajuria kun poiijan pitää lähtiä ruatuväkehen. Hyvinhän se meni maantiällä mutta kun sinne hiatakruuvallen oli niin soukka tiä ja kun saföörillen tuli piäni ohjausvirhet, hairas etupyärä sellaanen piänehkön männyn karahkan traktorin ala. Kyllä solli niinkun monitoimikoneesta tullu kun siitä lähti kuari ja oksat ainakin päällypualelta.

Kylvöpellollahan se opeteleminen käy oikeen hyvin kun oli pitkät pellot. Yhyrellä pellolla oli jo melekeen umpehen parannu savikaivo. No, sinnehän se isäntä sen kerraasti ookas, vaikka kuinka puserti tratista rystät aivan valkoosna ja kiälti niinkun hevoosta niin se meni vain. Krannin isäntä tuli apuuhin traktorinsa kans, jotta saatihhan se siältä ylähä.

Kun poika sitten joutuu lähtöhön ruatuväkehen, ajoo isäntä traktorin riskularon pääryllen, osti hevoosen eikä oo senkummemmin istuumellen kaahinu. Siälä riskularon pääryllä soon vielä tänäkin päivänä. Poiijan tenavat sillä kesäasin ookaa väentelöövät tratista ja pörräävät jotta sylki suusta pirajaa. Västaräkit teköövät pesiänsä pellien ala, jotta siiton vieläkin vähä ilua. Ja hyätyäkin.

Laulu lakeudelle!

*Oi lakeus laaja, Sua katselen,
nään latomeres ja lainehet kevättulvien.
-Kuka sanoikaan että; olet yksitoikkoinen:
-Ei toki, vaan ajoittain kovin elämänmyönteinen.*

*Tiet halkovat oi lakeus pintaasi Sun,
joki uomat vangitsee katseeni mun,
Kuin virta Niilin tuo Sulle ne lietettäin,
ihmetellen Sun kauneuttas katsomaan jään...*

*Annat yhä leivän oi lakeus Sä lapsilles,
tänään on runsaat jo antamas särpimet.
Silmän kannolta kasvaa viljaa maa,
tänäpäivänä palkkansa poikasi saa.*

*On ollut halla tuttu vieras, oi lakeus Sun,
jäärüteiden alle on painunut tähkäsi kun,
Viimat kylmimmät pyyhkäisi yli lakeuden,
Moni sukupolvi on aikanaan kokenut sen...*

*On hurmetta juonut oi lakeus, myös pintasi Sun,
kun kutsuttu on poikasi taisteluhun,
Puolesta kotisi, laidassa lakeuden,
kaarruite sekaan nuijain ja seipäitten,
melkein viimeiseen miehehen...*

*Tänään jälleen lakeuden laulu soi,
uuden paremman ajan huomina toi.
Nyt lainehtii vehnä runsauttaan,
ilmaisten hyvinvointia koko Suomen maan.
Kuuntelen oi lakeus, Sun tuultesi huminaa,
tahdon Sua kiittää ja rakastaa...*

Terttu Marjamäki

Mutkaisilta poluilta

Kyselemme joulun lähestyessä toisiltamme: "Oletko jo saanut joulunvalmistelut tehtyä?" No, tähän on vain ystävällistä. Ilahdumme, kun melko vieraana pitämämme henkilö vaivautuu kyselemään kiireitämme. Joulumieli on jo silloin hiipinyt ajatuksiimme ja saa meidätkin kyselemään toisten joulunvalmisteluista.

Tuskinpa kehtaisimme kysyä keskellä kiireistä heinäaikaa puolitutulta emännältä: "No, jokos olet tyhjännyt vasikkakarsinan, estäisi se vaan kovasti karpästen lisääntymistä?" Joulun lähestyessä voi taas aivan ystävyyden osoitukseksi kysellä vaikkapa pyykkien pesemisestä.

Joulu ja joulun lähestyminen on luonut ihan oman puhetyylinsä, tavan keskustella kohtaamiemme ihmisten kanssa. Tämä pikainen "joulunalustervehdysten" vaihtaminen on juurtunut meihin jo lapsuudesta asti ja aivan huomaamatta noudatamme sitä.

Jospa osaisimme kuvitella tilanteen, jossa joku ihan iloisin joulukasvoin astuisi suoraan eteemme ja kysyisi: "Joko olet sielusi valmistanut joulunviettoon ja puhdistanut koko sydämesi Jeesus-lasta vastaanottamaan?" — Mikä tyrmistyttävä tilanne! Mitä siihen vastata? Kuinka joku voi kysyä kesken kiireiden tuollaista? Täytyyhän muistaa ainakin sata asiaa ja työtä on joka hetkelle. Kuka tässä nyt tuollaisia ehtisi tuumailla? Joulukirkossa sitten, siellä on jo tilaa sydämessäkin joulun lapselle (onhan ne suurimmat paineet jo ohi).

Kuinkahan moni meistä ajautuu joulunajan hartauksiin vain tavan mukaan? Täytyyhän siellä nyt ainakin

näyttäytyä, kun kerran lukeutuu uskovaisiin, ja onhan se tunnelma niin aito ja ihana niissä tilaisuuksissa, mutta siihenpä se joulun tarkoitus sitten tyrehtyykin. Hartaushetket riittävät suurimmalle osalle meistä, ja sitten vaan jatketaan tavanomaista joulunviettoa.

Taas hyvä lukijani, pyydän sinua paneutumaan mielikuvitusmaailmaan. Ajattelepa että jouluyönä lähtisit yksin keskellä yötä yksinäiselle kuntopolullesi. Nostaisit katseesi tähtiin ja alkaisit kuvitella taivaallista joulunviettoa tuolla ylhäällä. Siellä on joulunvietto aito ja alkuperäinen. Mehän kaikki tiedämme, ettei siellä ole aikaa, on vain mennyt, tuleva ja nyt. Kaikki kolme yhdessä, yht aikaa. Siksi joulu on siellä joka ikinen vuosi se ainut ja alkuperäinen. Ylistys- ja kiitoslaulut ehkä ovat vuosi vuodelta mahtavimmat, kun joulunviettäjien joukko kasvaa - vaikkakin ehkä hitaasti, kun kaikki eivät jaksa siellä enää viettää joulua. Tulihan täällä juhlistua jo tarpeeksi.

Meille on täällä annettu mahdollisuus vaihtaa joulunviettoamme. Esittää joulunäytelmiä uuteen ja vanhaan malliin, tai olla pitämättä koko turhaa vouhotusta. Tuolla oikeassa joulunvietossa ei suunnitella näyttämöitä, ei etsitä Neitsyt Mariaa Elisabetin luota, kun ei tullut harjoituksiin.

Sillä siellä on oikea Betlehem. Siellä on oikea jouluntähti. Siellä on Jeesus-lapsi.

Mieti sinäkin, että kannattaisiko muuttaa omaa joulunäytelmäänsä.

P.R-T

Joulukalat

Sanotahan jotta joulu on vain kerran vuores, mutta juhannus on joka kesä. Tämähän nyt ei pirä alkuhunkaan paikkaansa. Jouluhan on kaksvuatinen juhula, kuuluuhan uurenvuaren päivä ja loppiaanenkin juhulan pyhihin ja noon eri vuasina, kun taas mettomäärin pyhät menöö sivuu paris kolmes voorokaures. Mitä nyt vähä krapulaa parannellahan vielä pyhään jälkihin.

Tästä vain tuli miäleheni jotta kyllä ne juhulimistavat jonku verran eruaavat toisistansa. Jouluna useenkin ylen syärähän, kun taas mettomäärinä sanoosinko ylen juarahan, ainakin hukkumisonnettomuus- ja putkavieraalutilastot sen osoottaa.

Kyllähän siton aina juatu joulunakin. Ennen vanhaan tehtiin hyvänmoonen pönikkö sahtia jota sitten litkiittihin pyhään aikana, mutta nykyisin kun valtion rönökaupat on melkeen joka pitäjehes ja ihmisillä autot, niin noon tullu mukavuutta rakastavaasiksi, jotta tuskimpa monikaa ennä viittii ruveta saharin kans fräkäämähän.

Ennen noli melkeen kaikki huushollit oma varaasia. Kinkku ja makkara värkit kasvatettiin omas navetas, mitä nyt kaffit sokurit ja nisujauhut ostettiin kaupasta, vaikkei sitä nisua saanu joka päivä. Mutta jouluksi

emännät leipoo pitkiä ja komeeta fleetupelliä, jotka sitte piisas koko joulun pyhät.

Ei silloin joulukalaa saanu liotettuna ja pakastettuna kaupan tiskiltä. Joka kaupan laattialla oli isoo pino kuivia kaloja, siitä vain knippu kainalohon ja liottohon. Koivun tuhaasta keitettiin lipiä, ja se piti olla niin väkevää jotta kun sormenpäästä kastoo siihen ja koitti kiälehen jos se kirpaasi niin silloin soli tarpeheksi väkevää. Joitakin vuasia sitten sitä liuosta käytettiin syäpälääkkeeksi. Tuskimpa siitä muuta apua oli kun se jotta sairahan kärsimys aika lyheni.

Yks vanha isäntä täs mennehellä viikolla toimitti kun soli emäntänsä kans meillä kyläs jotta hän on ollu aina hyvin tärkeä lipiäkalahan niin kun emäntä ja lapsetkin, joita heillen on siunaantunu kymmenehen asti. Arvaahan sen jotta siinon menny kala poikinesa joulun aikana kun on ollu sellaanen pätinäkunta.

Yhyren jouluautun sanoo isäntä muistavansa erityisesti. Noli tullu emännän kans navetasta aamuaskarehilta, emäntä pani jo erellis ehtoona kuaritut perunat kiahumahan hellallen isoohi kastrullihin, isäntä lykkäs kuivia koivun klapia pesähän, kalat oli porstuas vanhas lapsen punkas lumen joukos niin kun aina ennenkin, siältä emäntä haki meheväksi paisunehen kalan pualiskan jonka se palootteli ja pani kiahumahan toisehen kattilahan.

Pian oli einas valmis, isäntä ja tenavat jo istuuvat kukin omalla paikallansa kun emäntä nosti kastrullin pöytähän, niin kun oli tavaksi tullu isäntä perheenpäänä otti nykkin friskin annoksen omallen lalterikillensa ja väänti vielä melkeen vaartti kilon palan voita jonka sekootti sinne kalakeiton joukkohon. Kun emäntä vielä klipotti tenavilleen annoksia, alootti isäntä jo syämisen. Mutta mitäs nyt kun se pisti ensimmäesen lusikalisen suuhunsa tuli se kalanpala saman tiän takaasin talterikillen. Kyllä emäntä peliästyy ensimmäänen ajatus oli jotta hän ollu sellaanen homeerus jotta on pannu sualaa usiemman kerran.

Selkishän se siitä vähitellen, kun niitä kaloja oli niin palio niin noli jemmaanu sitä koivun tuhkaa piremman aikaa. Sitoli säilytetty porstuannurkas tikkaan alla isoos pellikoolis, ja kun taloos oli kaks kissaa, oli ne käynehet siälä tuhkakipos tarpehillansa. Niin noli kylästetty ne kalat jottei ne kelevannu krannin koirallankaan vaikka soli aina nuunaamsa makupaloja.

Niin siinä käytihin jotta siinä huushollis oli yks kalatoon joulu. Sen jälkihin ruvettiin tuhka jemmaamahan kannellisehen astiahan niin kauan, kun ne kalat itte liotettiin. Nykyisin kun noon jääny emännän kans kaharen, ostetahan kalat valmisna kaupasta. Vaikkei noo sen väärttä kun itte liotetut, sanoo isäntä olevansa yhtä tärkeä vieläkin lipiäkalahan, mutta tiätysti ilman lisäainehia.

Joulukiireet

*On kaikki taas suurta juhlaa
joulu lapsillensa lahjojaan tuhlaa
suvi lämmin loisti ja lähti
välkyy kirkas joulutähti
syttyi jouluvalot
tavarasta hyllyt notkuu
kiiltävää krääsää,
eikä ole pelkoa että loppuu
tyrkytetään sitä ja tätä
hyvää ja halpaa
ostetaan ostetaan
pukinkonttiin kelpaa
joulu kun koittaa
usein väsymys voittaa
juostu on siellä ja täällä
monenlaisella säällä
joulun hyvä sanoma
yksin saisi riittää
ihmisen tulisi
hiljentyä herkistyä kiittää.*

Rauha Peltoniemi

Sotaveteraanin itsenäisyyspäivä

*On ilta itsenäisyyspäivän,
voi valosta vielä nähdä häivän.
Tuulee, sataa räntää.
Kylmyys luihin, ytimihin säntää.*

*Mökki pieni, puinen, punainen
vain seisoo tuulta uhmaten.
Jos nyt sisään kurkistaa,
niin mitä siellä nähdä saa?*

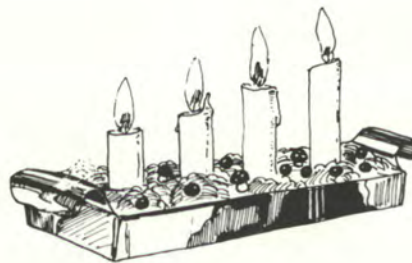
*Mies kumarainen, vanha
küirehtii askeltansa.
Komeron kätköstä kaivaa kynttilän,
sen ikkunalle sytyttää hän.*

*Ajatukset kauas vaeltaa,
kyynel silmänurkkaa kostuttaa.
Vuosien takaa taistot käy mieleen,
tuumii, menikö jotain pieleen?*

*Tallattiin maata vierasta, kovaa,
tapettiin ryssä ja veljeä omaa.
Läpi kivun ja tuskan kahlattiin,
yhdessä aseveljeä autettiin.*

*Nyt ne tahtoo vain unohtaa,
veteraanit liian kipeästi muistuttaa:
vapautensa puolesta soti tämä kansa,
taisteli, kohtasi voittajansa.*

*Sodan jälkeen tuhkasta nousi,
rauhantyyöhön jännitettiin jousi.
Sota vei kaiken: morsiamen soman,
otti myös maat ja mökin oman.*

*Mies puri hammasta, kourihin sylki,
külsi hiestä mies ja hevosen kylki.
Teki työtä, rakensi ja raatoi,
kunnes sodan vammat, vanhuus sänkyhyn kaatoi.*

*Tytyty tyynesti kohtalohonsa,
nuoremmat otti maan komentohonsa.
Heihin luotti, uskoi ja toivoi,
he maan vapauttajaa ei unohtaa voi.*

*Mutta vain kuolleista tehtiin sankareita,
eläviä ei voi olla heitä.
Sotaveteraani nyt mökkiinsä unohdettiin,
oli käytetty silloin, kun tarvittiin.*

*On silti jotain, mitä omistaa:
se on Vapaa Suomi, Isänmaa!
Sen kunniaksi kynttilä ikkunalla palaa,
yhä vielä toivoa mieheen vanhaan valaa.*

Beata Taijala

Pohojalaasuuresta

Paliohan siitä on jo puhuttukin, ainakin vioosta ja varsinkin ulukopualiset, jotka ei pohojalaasta oikeen ymmärrä. Mä oon kyllä aina meikälääsistä tykänny, enkä ymmärrä mitä varten kaikki yleesönosastot on täynnä pohojalaasten prollastamista niin että oikeen häjyä teköö. Meiton sanottu kiäriksi ja katehiksi, ollahan tappelupukaria ja toisista piittaamattomia oman erun kalavehtioita ja mitä kaikkia.

Mutta sitte jo rupes naurattamahan, kun sanottihin, että se johtuu huonosta itetunnosta! Nuan justihin me ihmiset toisiamma arvostelma ja oomma tiätävää-siä toisen psykolokiasta! Voi hyvät ihmiset!

Pohojalaaset, joiren ei oo koskaan tarvinnu omaa ittetuntuansa koko historian saatos pöngätä huanompansa painamisella eikä parempansa karehtimisella. Trenki on aina ollu isännän väärtti, kun ei vaan joskus paree. Sotahankin täältä on menty kaikki samalle pualelle.

Emmä sitä sano, etteikö meiskin oo kaikenlaasia ja varsinkin tua ittekontrollin puali jää heikoolle jos satumma suuttumahan. Se on niin sitte silimitööntä, ettei yhtään kattota kuinka käy, itten ja muiren. Aivan turhaa tänne on ulukokuntaasen tulla nenä sikkaras ja halaveeraten pohojalaasuutta ja siihen kuuluvaa ihi-

misluannetta. Se on pian” päätänsä lyhee”, elikkä ei meirän sakis päriää. Mutta jos on suijaa ja vähä kerralla kotoontuu, ei pohojalaaset kauan muista sen ulukokuntaasuutta. Siinä se on tasa-arvoonen ku muukki. Ihimisestä se riippuu.

Siinä kyllä varmahan on perää, että pohojalaanen on vaikia sopeetumahan uusiin oloihin vierahalla paikakakunnalla. On palio pohojalaasia, jotka on vuasi-kymmeniä ollu pois ja aina vaan ne puhuu niin leviää pohojaasta, että on oikeen mukava kuunnella. Se siltä tapaa asumispaikan murret niin helposti tarttua. Mutta se on yks osootus siitä, että pohojalaasia ollahan ja oman pohojalaasuutemma hyväksymmä.

Emmä loppujen lopuksi kumminkaan kaikkias-tansa usko, että pohojalaaset ny on palio kummempia ihmisiä ku muukkaa, mihinkään suuntaha. Se meillä vaan on, että ku me emmä saa sanotuksi, mikä kulloonkin miältä painaa, niin sitten ne paineet purkaantuu kuinka kulloonkin rookaa. Pitää präiskätä ja tryskätä aiva olemattomista, että jäläkihinpäin ittekin ihimettelö, että mitähän tuastakaan ny tartti nuan raimaantua. Mutta minkäs teet, kun sisällä jyllää nii jyllää. Ja kyllä meillä jyllää.

Raija Konttas

Ruusuja Lehmäjoen rannalla:

*Lehmäjoen rannalla, mutkaisella varrella.
Kasvaa ruusuja somia, pirhana kun ovat komeita.
Aamulla nuppunsa avaavat,
päivällä värillänsä loistavat.
Tuollaisia sietää katsella, automospilillä ajella.*

*Kesäinen päivä kuin himmeli,
senhän jo kruunaa lehmätin.
Kesäinen ilta ei hukkaan mee, aurinko kirkaana säteilee.
Matkaa jatketaan kauemmas,
kuningatar tammoja kohdataan.
Joilla jälkikasvua komiaa, sukkajalkoja somia.*

*Kaurajärven vettä nauttia saa,
koulutkin kyläs on paikallaan.
Pilvenkin hattarat taivaalla, kertovat taiteen lahjoista.*

*Taitajia on monia, Mattia; Pirkkoa; Niiloa.
Ettei ne siihen loppuisi,
seppänä Nuuttuus Kalle mainittiin.*

*Aarne se kuoroja kokosi, Viitaluoma huulilla veisteli.
Juttuja hänestä kuin kreivistä, joita ei mainita preivissä.
Ilta kuluu nuorisoseuralla, vanhoilla niinkuin nuorilla.
Soittoa laulua kuulla saa, viulua kannelta soitetaan.*

*Sieltä moni löytänyt on kampraatin,
aivan ikiomaksi kumppanin.
Sentähden pihäs kukkii pihlajapuu,
unohdu ei nuoruus eikä kuu.*

Tapani Kontsas

Uni

Olen eksynyt outoon metsään,
puut suuret ja synkeät niin.
Ei ystävää näy, ei ihmistä missään,
mä löydänpö ollenkaan kotiin.

Mä juoksen, en tiedä minne.
Mun kotiin on päästävä ennen yötä,
mua varmaan jo kaivataan sinne,
mutt etsiessäin teen turhaa työtä.

Soi kuusten huokaava soitto,
jo nousee pimeys puitten takaa,
pois laskee jo päivän koitto,
oi puut, mua armahtakaa!

Mut jostakin suuren paaden luota
- toivonko vain - vaiko valoa näen,
ja äänen kuulen, - uskonko tuota -
mua kutsuvan: "Tännepäin".

Ei, hänet, rakkaani löytää tahdon,
hän jossakin täällä myös on.
Ja lapseni, pois vain he piilohon
juoks leikkien kuusikkohon.

On kutsuja vieras mulle,
toki seuransa lohduttaa,
mutt rakkaani luoksein ei tulle,
heidät tahdon mä tavoittaa.

Ja mä juoksin ja etsin ja itkin
aivan itseni uuvuksiin,
ja korven ääriä pitkin
soi huutoni kaipaava niin.

Mä kaadun, en nousta jaksu,
olen uupunut näännyksiin.
Tähän päätyikö multa jo matka.
Silloin äänen kuulen lempeän niin:

"Älä pelkää, mä pois ota sulta
en koskaan sun rakkauttas.
Saat voimia lisää vain multa
sun vaalia hourettas.

Sinun rakkaasi tunnen kyllä,
heidät kotiin myös minä vien.
Minne omat voimas ei yllä,
siellä näytän mä oikean tien.

Mutta yksin on kuljettava
täällä matkansa jokaisen,
elo yksin kohdattava
vailla tukea ystävyiden.

Vaan muista, ett yksinäisyyttä
tosi rakkaus säiky ei,
ja kuolemaa tuovaa kättä
sydän lempivä karta ei.

Pois ikäväs nyt siis heitä,
he kulkevat tietänsä myös.
Jos käyttekin eri teitä,
suunta teillä on yhteinen yö.

Ja mun on niin lämmin ja hyvä,
Isän rintaan painan pään,
on rauha niin suuri ja syvä,
kodin puitten takaa mä nään.

Nimimerkki Saara

(Museon mattojen kökkä naisille.)

Vuosikymmenten taa:

*Isoonkyröön kotiseutuna” sen pellot metsineen,
kalliot nevoineen. Joet lahtineen, kosket
siltoineen Kirkot kupehella niin. Museon kartano kuvaa,
kökkä työtä perinteen.*

*Naisen miehen kättä taitoa, tästä aitoa vanhan tairon.
Tänne koottuna taltehen, kangasaseet loukkuineen.
Vellikello katolla, vintti prunni pihalla.*

*Päästäppä tuvan sisälle, kattuappa lattialle.
Seisoappa oven pieles, mieltä hetken hiljaa.
Mistä kuteet mattoihin, uskoakko toreksi”
Sanan rieskaa käytetty.*

*Alkoi liikkua naista tiellä, koppaa säkkiä kantoivat.
Museolle kökkään mennään, rasumatot lattialle.
Oikein vanhaan mallihin, hamehia ja takkia,
vieläpä alushamehet” karteekista puhumatta.*

*Ratkottiin saumoja, rauroolla leikattiin kuret nauhoja.
Kerää syntyi, kuin lumesta palloja.
Kaikilla yhteinen kotiseurun arvostus,
synnyinkodin perintö.*

*Jopas sitten alkoi loinpuu pyöriä, erestakaisin heilua.
Krivan mittaa kyynärissä, kuka ties paljonkin.
Pian loimet kutoma-aseiten poomille siirrettiin,
päreitä väliin laitettiin.*

*Niisiminen poljin nuorat,
kattua täytyy jotta reuna tuloo suora.
Alkoi väri kuteitten sovitus, hakevathan nekin toisiansa.
Silmän ilon siitä saa, kären tairon tairokkaan.*

*Mainitaan Isoonkyröön museon kulttuurista,
perinteestä vanhan tavan.
Jälkipolvi huokaa, ikä taivuttaa askaleet.
Niin on tupain lattiat komiat,
Äitien Isien mekkojen myötä.
Värit kirjavoi tarinaa, kökkä henki” joka säilyy,
vuosi kymmenten taa.*

Tapani Kontsas

OY AUTOKOULU
A. RETTI AB

VÄHÄKYRÖ puh. 784 363
Autopuh. 949216 363
ISOKYRÖ puh. 713 636
Autopuh. 94040/64 363

TERVALA BAARI

66440 TERVAJOKI
puh. 785 600

Oy Kyrönpelto

Tervajoki Puh. 785 247

MUNKIN KAUPPA

66440 TERVAJOKI
puh. 964-785 088

TERVAJOEN KELLO

Arvi Kujala
Puh. 785 117

★ LATTIOIDEN -KONEPESUT
-VAHAUKSET
-KIILLOTUKSET

M PAULARANTA
SIIVOUSPALVELU

61500 ISOKYRÖ ☎ 964-724448

T:MI METALLITYÖ NYSSÖ

Tervajoki 785381

PETRINELLA

61500 ISOKYRÖ PUH. 713 555

Hyvää Joulua

POHJANKYRÖN AUTO KY

964-713 720

61500 ISOKYRÖ

*Kiitämme asiakkaitamme miellyttävästä
yhteistyövuodesta ja toivotamme
Hyvää Joulua ja
Menestyksellistä Uutta Vuotta*

KURIKKA-PAINO KOMMANDIITTIYHTIÖ

PL 30, 61301 KURIKKA • Puh. 964-501116, 501117

*Emme hikoile turhaan
Haluamme antaa parhaamme,
koska tiedämme, että paikallislehti
luetaan tarkkaan.
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Pohjankyrö **-lehti**

Joulurauhaa ja Hyvää Uutta Vuotta

JYLLINKOSKEN SÄHKÖ OY

ISOSSAKYRÖSSÄ

Piiriesimies A. VIRTÄ puh. 713 142

PÄÄKONTTORI KURIKKA puh. 502 400

**FYSIKAALINEN HOITOLA
JOHANNA ULVINEN KY
PUH. 713 715**

**HÄMEEN TUKKU- JA
AGENTTUURI OY**

Tampere

**K-VALINTA
HATTUNEN**

ISOKYRÖ PUH. 713 190

**KOSMETOLOGINEN
HOITOLA MARITTA**

Puh. 713 727

SANDVIK TERÄTUOTE

— pyöröterät — kunnostusvälineet —

MYynti JA HUOLTO:

"Jokisuun Sahuri" Mv JUHANI LUOMA
61500 Isokyrö (964) 713 062

Hieronta ja lymfahoidot

**ARJA JA TEIJO
NURMILAHTI**

ajanvaraus ma—to
puh. 785 334 Tervajoki

Valtuutettu Massey Ferguson huoltokorjaamo.

ESAN PAJA Ky

Lehmäjoki puh. 724 340,
autoradiopuh. 949363834

siivouspalvelu
KAR-TAM
61500 ISOKYRÖ KP 5 ☎ 964-713518 • 713376

RADIO- JA TV-HUOLTO
sekä muu sähkölaitehuolto

**KYRÖNMAAN
ELEKTRONIIKKA**

Juhani Kujala

Jussintie, 61500 ISOKYRÖ
PUH. 964-713 491, autopuh. 949 362 091

Kiittäen kuluneesta
vuodesta
Toivotamme
asiakkaillemme

**HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA**

WAASKO Isokyrö

KOKONAISEDULLINEN OSTOSPAIKKA KYRÖNMAALLA

rabatti-säästöpieste

Tervajoki puh. 785 131

Yritystoimintaa yli 20 vuotta

Kiitämme asiakkaitamme ja liiketuttaviamme
kuluneesta vuodesta

TOIVOTAMME KAIKILLE
HYVÄÄ JOULUA

AILA JA MARKKU LEHTIÖ

Valoisa Joulutalo

- stereot — videot — TV:t — pölynimurit
- kahvinkeitin, ym. ym. edullisin hinnoin

KYRÖNMAAN SUURIN KORISTEVALAISIN VALIKOIMA

Syväää Joulua

TOIVOTTAAN ISONKYRÖN KUORMA-AUTOILIJAT

Erkkilä Pekka Oy

Erkkilä Markku & Seppo Oy

Ikola Veikko

Kuivila Eero

Kujala Erkki

Kuljetus J. Kujala Ky

Kukila Jarmo

Laine Heikki

Markko Helge

Markko Heikki

Mullola Erkki

K. Keltto Ky

Kukila Veli-Matti

Rauhala Mauno

Riihimäki Väinö Ky

Riihimäki Kalevi

Rinta-Koski Elmer

Saukko Juhani

Sillanpää Esko

Suomela Antti

Suomela Jorma

Vaasan Kiitokuljetus Oy

Ylinen Lauri Ky

*Hyvää Joulua
Onnea vuodelle 1989*

P. SAARI OY

ISOKYRÖ puh. 713 344

**KIRJANPITOTOIMISTO
ALLI KOSKINEN**

Puh. 713 672

ISONKYRÖN APTEEKKI

Puh. 713 231

**Kuvaukset ja alan tarvikkeet
Valokuvausliikkeet**

K.J. Mielty Ky

Isokyrö - puh. 964-713 248
Tervajoki - puh. 961-785 441

ISOKYRÖ, puh. 713 411

**KYRÖNMAAN
Tapetti ja Maalitarvike**

p.961-785 699 TERVAJOKI

**ISONKYRÖN
KONEMAALAUUS KY**

- ★ Kuorma-autot
- ★ Maansiirtokoneet
- ★ Maatalouskoneet
- ★ Henkilöautot
- ★ Vanteet
- ★ Muut koneet ja laitteet

Rauno Kettula 964-713 443

HIEKKAPUHALLUKSET JA MAALAUKSET
TEHOKKAALLA JA NYKYAIKAISELLA
KALUSTOLLA.

Hyvää Joulua

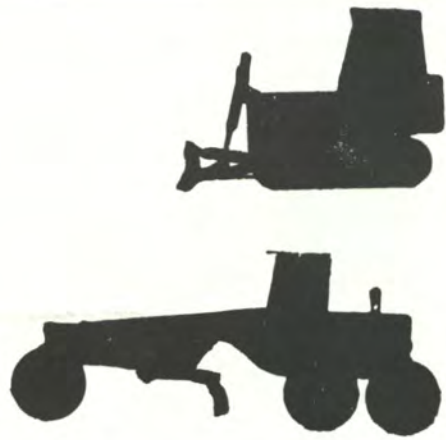
**RAKENNUS-
TARVIKE KY**

BUCKMAN & MULLOLA

ISOKYRÖ puh. 713 362

MAANRAKENNUSTA TIMO TALSO

61500 ISOKYRÖ puh. 964-713 723

Rauhallista Joulua
ja
Hyvää Uutta Vuotta

 DIESELKORJAAMO
V. KUJALA
ISOKYRÖ 61500 KP 4 PUH. 964 - 724 561

Hyvää Joulua

*Lahja- ja
taloustavaroita*

JOHAN PUU
61550 ORISMALA puh. (964) 724 798

VARAUDU YLLÄTTÄVIIN TILANTEISIIN!

KÄYTÄ LÄHIVAKUUTUKSEN KOTIKENTTÄ-
ETUA HYVÄKSESI
PAIKALLINEN — VAIHTOEHDOISTA
PAREMPI
VAKUUTUKSET KYRÖÖSTÄ — TOTTAKAI

**POHJANKYRÖN
LÄHIVAKUUTUS**

Isokyrö

964/713315

Putkiasennukset
TIMO MUNKKI

Puh. 785 246

**TUURINKOSKI-
YHTYMÄ KY**

61400 YLISTARO PUH. 964-740 125

*Hyvää Joulua
toivottaa
Parturi-Kampaamot*

**KUJALA RAILI
MELANEN RAIJA
RÄSÄNEN LEENA
LATVAKOSKI EIJA
HAUTALA ANNE
TERÄVÄINEN TARJA
PERKIÖ MARJATTA
LEHTONEN RAILI
LEHTIÖ AILA**

**Isonkyrön
Betoni Oy**

66440 Tervajoki puh. 961-785133,785137

Lahjat tehdas- myymälästä

POISTOERIÄ HUIPPUHALVALLA
TERVAJOEN HACKMANILTA! TULE!

- EKSTRA-HALVAT HAVIN KYNTTILÄT
- VUOAT • PAISTINPANNUT
- LUSIKAT, HAARUKAT JA VEITSET
- KATTILOITA • myös Arabian ja Nuutajärven tuotteita
- PALJON MUUTA KÄYTTÖTAVARAA ITSELLE TAI LAHJAKSI

TERVAJOKI
Puh. (961) 785 430
AVOINNA:
MA-Pe 10—18
La 9—14

Kodinkone- Radio ja TV-talo Isonkyrön Konepiste Ky

Asko Pollari Isokyrö, puh. 713 416

Hyvää Joulua! Rakennus Palomäki Ky

Ristontie, 66400 LAIHIA, puh. 961-770 606

URA
Myymälä-leipomo-baari
TERVAJOKI p. 785 053

Suoritamme kaikki
rakennustyönne
kilpailukyysisin hinnoin

RAKENNUSLIIKE R. LIDMAN OY

Vehkaluomantie, 66400 Laihia
puh. 771 414,
autopuh. 949 363 355

Rakennusyhtymä MÄKI & JOKINEN

Rivitalo- ja
pientalourakointia
urakalla ja laskuun

Puh. 785 498 — 713 682

Kalkkia pelloillenne,
saha- sekä muun puunne kuljettaa

HEIKKI KUJALA

Orismala puh. 724 593,
autopuhelin 94040/61643

HIUSTENNE HYVÄKSI Parturi-Kampaamo ANNE HUHTALA

Valtaala, puh. 724 780

AUTOMYYNTI
REIJO MYNTTI KY
PUH.961-785340
TERVAJOKI

KOLARIKORJAAMO - AUTOMAALAAMO

autokorjaamo
Mäkipaja Oy

ISOKYRÖ puh 964-713701

*Kiittäen asiakkaitamme
kuluneesta vuodesta
toivotamme
Rauhallista Joulua
ja
Hyvää Uutta Vuotta*

J. LAHTI KY

puh. 725 037

*Jouhuruuhaa ja
Hyvää Uutta Vuotta!*

MF- ja Valmet-traktorien
vuosihuollot,
ajankohtainen asia.

KORJAAMO

Heikki Maunuksela Ky

61550 ORISMALA. Valtaala ☎ 964-724556.

Motorest

Paljon enemmän kuin tavallinen taukopaikka

TERVETULOAA VIIHTYMÄÄN

Aina vastajauhettua tuoretta kahvia.
Aina uunituoretta lämmintä pullaa.
Maukkaita lounas- ja
Motorest-ruoka-annoksia.

Avoinna ark 7-23
la 8-23
su 9-23

Ystävällisempi tankkauspaikka

KESOIL - Motorest

TERVAPORTTI
K Ahokas Ky

TERVAJOKI
Puh. 961-785110

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

T.V. KONTTURI

K-lähikauppa Valtaala

-PALVELEMME MYÖS TAVARAIN KOTIINKULJETUKSELLE
-SOITTELLAAN

puh. 724 502

ERILAISIA METALLITÖITÄ
TANUN TAVARA KY

K. LEHTONEN
Orismala, puh. 724 504

**NOUTO-ROMU
POUTUN KORJAAMO**

SEPPÖ POUTTU
puh. 724 576 Orismala

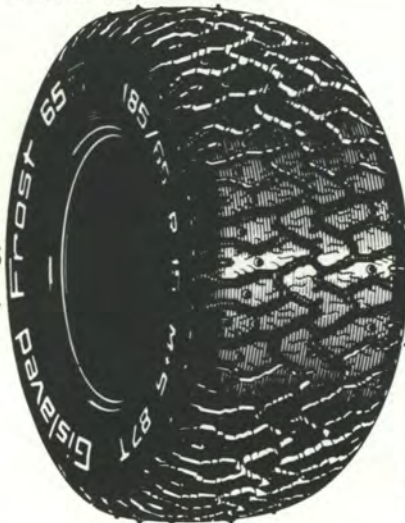
HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA

T: maatalous MATTI PAASI

MYYMÄLÄ JA VILJAVARASTO
ORISMALA PUH. 724 588

Gislaved FROST ja epäsymmetrinen T-nastoitus

Mutkissa tulee suurin paino renkaan ulko-kaarteeseen puoleiselle sivulle, jossa on myös eniten pitäviä nastoja.

Fiat myynti ja huolto
kupen·auto
Isokyrö Puh. 964 - 724661

TOIKAN TILIPALVELU

Sirpa Toikka
puh. 785 410

TERVAJOEN AUTOHUOLTO

HEIKKILÄ & TAMPSI
Puh. 961/785 626

A-ryhmän urakointia

TOIKAN SÄHKÖTYÖ

66440 Tervajoki
puh. 785 410, auto 949-364 160

Kyrönmaan parhaat kukat ja
kauniit sidonnat, kotiinkuljetus.
Teleflora välitys.

Tervajoella S-valinnan kiinteistö

KUKKA-SHOP

66440 TERVAJOKI puh. 961-770 716

E.Taulun autoliike ☎

TERVAJOKI PUH. 961-785 056
VAASA PUH. 120 180

AMMATTIT AidON PERINTEITÄ VUODESTA 1936

Tervajoen Kiviveistämö Oy

HAUTAKIVET, RAKENNUSKIVET, PÖYTÄTASOT, KELLOT
Tervajoki - puh. 785 248

A & J. Uusihaka

Kaivinkone urakointia
Kivien porausta ja ammuntaa
Kivien- ja maansiirtoa
Turve ja ruokamullan kotiin kuljetus
Tervajoki 785 269, 785 701, 949-263942
949-266642

Maatalous

NOROLAMPI Ky

Tervajoki

785023

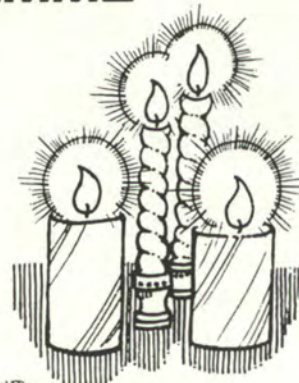
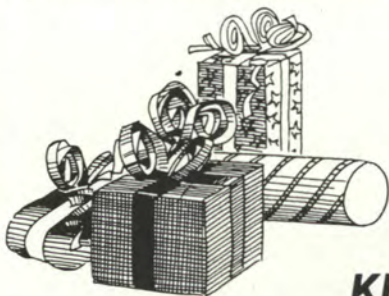

**KYRÖNMAAN
TILITOIMISTO**

Puh. 713 526

**KIITÄMME OHIKIITÄNEESTÄ VUODESTA
JA TOIVOTAMME ASIAKKAILLEMME
JA LIIKETUTTAVILLEMME**

**HYVÄÄ JOULUA
JA ONNELLISTA
UUTTA
VUOTTA**

**KETTULAN
KAUPPAHUONE JA HENKILÖKUNTA**

K

Kenkä-Aitan Tertut ja Eila
kiittävät asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta ja
toivottavat

*Rauhallista Joulua
ja
Onnekasta
Uutta Vuotta!*

**ISONKYRÖN
KENKÄ-AITTA**
713405

KYRÖNMAAN NÄKÖ OY

66440 TERVAJOKI
puh. (961) 785 440

HALPA-AITTA

Ylistaro, puh. 740 295
Kokoperheen tavaratalo

KOSMETOLOGINEN HOITOLA

HENRIKKA

Lukkarinmäentie 61500 ISOKYRÖ puh. 713880

**LEHTOSEN KUKKA
JA HAUTAUSPALVELU**

Perti ja Marjatta Lehtonen
61500 Isokyrö
Puh. työ (964) 713 884, koti (964) 713 728
Vähäkyrö puh. 961-784 960

- LELUT
- LAHJAT
- FARKUT

Leenan Lelu ja Lahja

61500 ISOKYRÖ puh. 713 737

OLLILAN VAATETUSLIIKE

Isonkyrön keskusta KOP:n liiketalo puh. 713 211

FREETIME

Vanninen & Tallbacka
Puh. 964-740 684
Ylistaro
R-kioskin vieressä

*Hyvää Joulua
ja Uutta Vuotta*

LIIKENNOITSIJÄ
TAPANI JA AIRI KANGAS

KELLOSEPÄNLIIKE
Rimpeläinen
Puh. 713 129

**ISONKYRÖN
SALAOJAKONEYHTYMÄ**

puh. 724281

KUN NÄLKÄ YLLÄTTÄÄ...

Lounas: ma-pe 10.30—13.30
Avoinna: ma-to 8.00—23.00
pe 8.00—02.00, la 16.00—02.00
su 12.00—23.00

VEIKKAUSTEN VASTAANOTTO Tervetuloa!

PUB KYRÖNHÖVI KY

KUN JANO YLLÄTTÄÄ...

Avoinna:
ma-ti varattu kokouksille
ke-pe 16.00—22.00
la 12.00—22.00, su 10.00—

Huom. Biljardipöytä!

TERVETULOAA

ISONKYRÖN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

Isokyrö • Puh. 713 467 • Vähäkyrö • Puh. 784 598, autopuh. 949365480

FYSIKAALISET HOIDOT

Lämpöhoidot
Hieronta
Lääkintävoimistelu
Vetohoidot
Sähkökipuhoidot

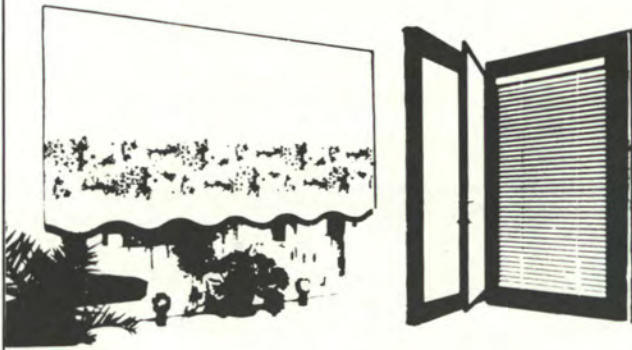
KIRURGIAN
ERIKOISLÄÄKÄRIT
Jussi Kangas
Pertti Kuusisto
Erkki Kivimäki
yksitysvastaanotto
Isossakyrössä

HIERONTAPALVELU

Osa- ja kokohieronnat
ilman lähetettä

VAPAA-AJAN
PALVELUT

Vähässäkyrössä
Sauna + uima-allas
Solarium

Rullaverhot, sälekaihtimet
 Isoäidin verhotangot
 Pystylamelli verhot,
 taite- ja paljeovet
KALLION KAIHDIN
 Puh. 961-110 115, VÖYRINKATU 14

KODINKONEHUOLTO Ky

Lastenkodinkatu 10

VAASA
 klo 9—17

puh. 114 513 114 505
 kotiin 762 450 tai 168 179

- Asea-Skandia • UPO • Rosenlew • Elektrohelios •
- Electrolux • Atlas • Volta • Strömberg • Expert •
- Talopesukoneet • Kylmiöt • Maidonjäähdyttimet • AEG

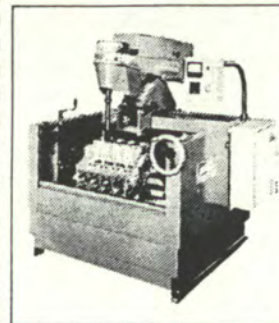
Toivotamme asiakkaillemme
 Hyvää Joulua

A. K. SARPON LIIKENNE Ky
TIELIIKENNE Oy
 K. A. Hämeenniemi Oy
 Seinäjoki puh. 185 666

Arwidson-takuulla

**OLEMME ERIKOISTUNEET
 MOOTTORINOSIEN
 KONEISTAMISEEN!**

Kysy meiltä mitä maksaa sylinterin poraus, kampiakselin hionta tai kansityöt. Meiltä saat myös huippulaatuiset Arwidson-takuuvaraosat.

MAHLE

**SEINÄJOEN
 MOOTTORIHOMO**

Pohjankaari 10 60120 Seinäjoki 964-149 511

**Radiot—TV—Stereot—Videot
Kodinkoneet ja valaisimet
vähällä rahalla Laihialta**

Lahdenmaan Radio ja TV

Laihia — puh. 770 443

Seinäjoen Kylmäkone Oy

60100 Seinäjoki 10, puh. 964-147 121

Auto- ja Konekorjaamo H & J & S LEHTONEN

Puh. 713 268

- Alaan kuuluvat palvelut
  - Vara-osat ja tarvikkeet varastossa
  - Katsastustyöt ja näytöt
  - Rengastyöt ja tasapainoitukset
  - lisäksi Tee-Se Itse Halli
- "Osaaville" -pesuja ja pikkukorjauksia hallitseville.
Aukioloajat Ma-pe 8.00-20.00
la 9.00-17.00

METSÄNOMISTAJA

kaikissa metsään ja
puukauppaan liittyvissä
asioissa Sinua palvelee:
Mt. MARTTI HOLM, puh. 964-713 110

RAUMA-REPOLA OY

METSÄOSASTO - RAUMA, Ilmajoen piiri

LASTUAVAAN TYÖSTÖÖN LIITTYVÄÄ UUDEN AUTOMAATIO- SUKUPOLVEN TUOTANTO- TEKNIKKAA ASIAKKAIDEN TARPEIDEN MUKAAN

- erikoistyöstökoneita
- sorviportaalirobotteja
- kappaleenkäsittelyrobotteja
- kiinnittimiä
- kokonaisjärjestelmiä (FMS, FMM)

PLANTOOL

61500 Isokyrö
puh.(964) 713 516
telefax (964) 713 851
telex 72225 ptool sf

Ompelukoneasiat kuntoon,
rullaverhot mittatilaustyönä

T:mi A. PELTONIEMI

iltaisin klo 17.00 jälkeen
TERVAJOKI as. Hakatie puh. 785 491

Rakennusliike MARTTI HUHTAMÄKI

61500 Isokyrö, puh. 964-713 455

- RAKENNUSURAKOINTIA
- ASUNTOTUOTANTOA

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Autoliike
J. RUUTI Oy
TERVAJOKI, puh. 961-785 339, 785 140

K Y R E K A

KYRÖNMAAN ERIKOISKALUSTE KY

66440 TERVAJOKI, PUH. 961-785 611

**KAIVINKONE
URAKOINTI
P. KUJALA KY**

Isokyrö puh. 713 263, 949/365 663
Kuljetus omalla lavetilla
kaikkia maanrakennusalan töitä.

KAIVINKONE- TYÖT LOKOMO T 320 B	KUOR- MAUKSET ALLIS 645 B	KULJE- TUKSET SCANIA 141 LRR
--	------------------------------------	---------------------------------------

Kuljetukset omalla lavetilla
JORMA RISTILUOMA
PUH. 713 032 Autopuh. 949-261032
MUURAUSHIEKKA MURSKETTA SORAA

ISONKYRÖN ESSO

puh. 713 205

Huoltamo, kahvio, (myös ruokaa)
harjapesukone henkilöautoille

Avoinna: ma-pe klo 7.00-20.00
lauant. klo 8.00-20.00
sunnunt. klo 10.00-18.00

Automaatista setelitankkaus myös DIESEL.

**ISONKYRÖN
HUOLTAMO OY**

UUDISRAKENTAMISTA, PERUSKORJAUSTA,
SUUNNITTELUA

Rakennuspalvelu P. HAAPOJA KY
61500 ISOKYRÖ puh. 964-713 477 tai 949-364895

*Hyvää Joulua
ja Onnea Uudelle Vuodelle
1989*

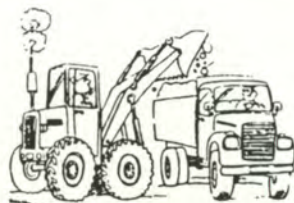
T-KYRÖNTORI
puh. 714 100

**Jäte ja siirtolavakuljetukset
Isossakyrössä ja ympäristökunnissa**

**KYRÖNMAAN
JÄTEHUOLTO
ERKKI MULLOLA**

Puh. 713 435 Taksiautoon 949 261 435
Kuorma-auto 949 363 635

- täytesora
- erityishiekka
- kantavat kerrokset
- seulottu salaojasora
- tiesora 0-10 mm,
0-25 mm ja 0-40 mm
- MYÖS KALLIOMURSKELAJIKKEET
- 0-18 mm, 0-35 mm ja 0-65 mm

Tilaukset osakkailta: Lasse Pollari puh. 713 598 auto-
puh. 949364598; Martti Ristiluoma puh. 713 355,
949362755; Jorma Ristiluoma puh. 713 032,
949261032; Risto Kahelin puh. 713 161; Heikki Kujala
puh. 724 593, 94040/61643; Matti Kukila puh. 724 674;
Raimo Hakala puh. 724 120, 94040/65071; Arvo Tark-
kanen puh. 785 080; Paavo Kujala puh. 713 263,
949365663, Risto Kahelin 949-266 234.

**ISONKYRÖN
KULJETUS OY**

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta*

POLYNO Oy

Tervajoki
puh. 785 297

KULJETUKSIA

Käsin käsiteltävistä
hiabilla hoideltaviin

V. IKOLA

Puh. 713 078, auto 94040/61778

Raimo Hakala ky

Kalkinlevityspalvelu

puh. 964-724 120, autoon 949-266 476

— HYVÄ RATKAISU —
K KYRÖNMAAN K-RAUTA-
JA MAATALOUSKESKUS
66440 TERVAJOKI puh. 961 785 330

AHOLAN PUUTYÖ
LAHJA- JA TALOUSTAVARAT
66440 Tervajoki puh. 961-785 533

*Hyvää Joulua ja Menestystä
Vuodelle 1989*

Vähänkyrön Yrittäjät ry

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 1989*

**VIDEOVUOKRAAMO
ARMIDA**

H. ERKKILÄ

Isokyrö puh. 964-713 618

PEKKA ERKKILÄ OY

puh. 949 234 367

tai 964-713 618

SOITTO MEILLE JA EDULLISET
TIILET TEILLE.

KEMIKALIOSTA

★TESTATTUA KOSMETIIKKAA
★IHASTUTTAVIA TUOKSUJA MIEHILLE JA NAISILLE
★KORUT: AARIKKA, KORULINJA
★DIM-SUKKAHOUSUT
AVOINNA: ma-to 9-17.00, pe 9-18.00, la 9-13.00

ISONKYRÖN KEMIKALIO 713116

ISONKYRÖN KUNTOSALI NAINEN!

Haluatko kiinteyttää vartaloasi?

MIES!

Kaipaako lihaksistosi remonttia?

TULE, NIIN OHJAAMME SINUT ALKUUN!

Käytössäsi täydellinen kuntosalilaitteisto ja solarium!

HUOM! NAISILLE OMA ILTA KESKIVIIKKOISIN
ALK. KLO 18.

TERVETULOA!

AVOINNA: ark. klo 9-21, la klo 9-18, su klo 12-18
(KELA:n vieressä, Essoa vastapäätä)

TAKSI

MILLOIN VAIN ...

... MISTÄ VAIN

puh. 964-713 215, auto 949 363 343

EDULLINEN OSTOPAIKKA ORISMALASSA

— ELINTARVIKKEET —KODINTARVIKKEET
—TALOUSTAVARAT —TEKSTILIÄ

KYLÄKAUPPA LEPPILAHTI

ORISMALA Puh. 964-724536

VARAOSAT TERVAJOELTA

KYRÖN

AUTO-OSAT KY

TERVAJOKI ☎

Varaosat 961-785 461
Huolto 961-785 462

Ark 8.30-17

Per 8.30-18

Lau 8.30-13

- varaosat
- autotarvikkeet
- renkaat
- akut
- öljyt
- työkalut

TOYOTA-HUOLTO TERVAJOELTA

KYRÖN

AUTO-OSAT KY

TERVAJOKI ☎

TOYOTA TOYOTA
ALKUPERÄISÖSÄT HUOLTO

Huolto 961-785 462
Varaosat 961-785 461

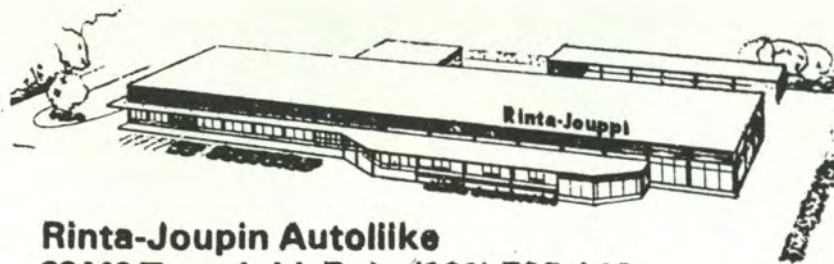
- huollot
- korjaukset
- säädöt
- rengastyöt

Ark
klo 8 - 16

NYKYAIKAISIN ERIKOISLAITTEIN

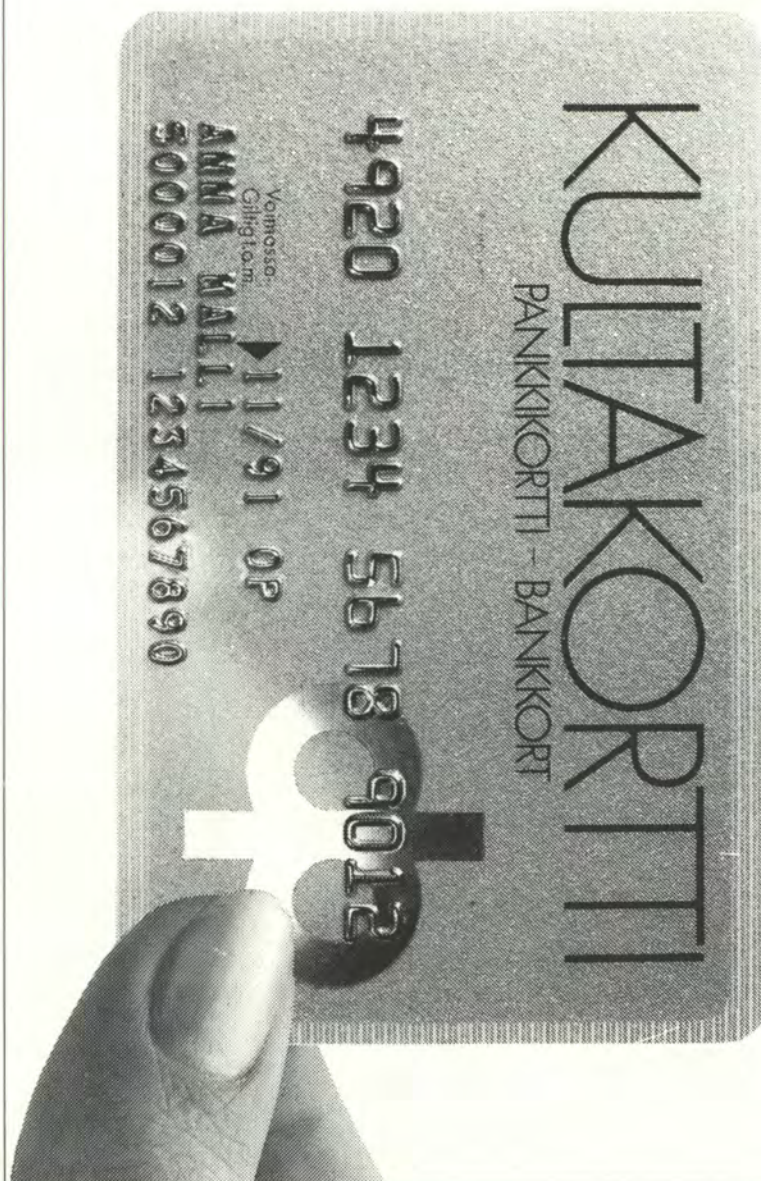
*KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA JA
TOIVOTAMME JOULURAUHAA SEKÄ
ONNEA VUODELLE 1989*

Rinta-Joupin Autoliike
66440 Tervajoki Puh. (961) 785 142

TOYOTA

KYSY VAAN MIHIN SE EI KÄVISI!

Se käy pankkikorttina lähes 50.000:ssä ja luottokorttina yli 20.000 myynti- ja palvelupisteessä Suomessa. Se käy käteisnostoihin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Samoin Neuvostoliitossa, missä se käy myös hotelli- ja ravintolapalvelujen sekä ostosten maksuun. Espanjassa se käy yli 1500 pankkiautomaattiin. Suomessa se tietysti käy kaikkiin automaattityyppisiin. Se käy luoton saantiin. Se käy henkilökortiksi. Se käy matkojen maksuun. Se käy laskujen maksuun. Kysy meiltä Kultakorttia, se kyllä käy.

φ KYRÖNMAAN OSUUSPANKKI

Levollista joulua kaikelle kansalle

Joulu joutuu ja ihmisillä on hyvää tahtoa. Näin on myös meillä Kansallispankin konttorissa. Niinpä haluamme koko joukolla toivottaa kaikille paikkakuntalaisille oikein levollista joulua ja mukavia asioita uudelle vuodelle!

KANSALLISPANKKI
Isokyrö - Tervajoki

Hyvää Joukua
ja Onnellista
Uutta Vuotta

ISONKYRÖN

SÄÄSTÖPANKKI